

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang

Bericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

REDACTIE- en ABONNEMENTS-DEELTAKINGSDIENST HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
TELEF. 14519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20
Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie,
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door de sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan particulieren of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebrachte aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de prijzen, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker in goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %/o. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benooidige sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.
Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden, namelijk 5 pCt. kortling kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Brandstoffenhandel

Fa. J. H. KRUL Jr.
veenen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
adres v. Centrale Verwarming

Piano Paleis

WAAROM
behouden wij steeds onze Clientèle en worden wij iederen keer bij vrienden en kennissen aanbevolen?

OMDAT
U bij ons op de meest correcte wijze wordt bediend, met vakkundige voorlichting en tegen zeer billijke prijzen. Een Piano aanschaffen is een kwestie van vertrouwen; kijkt in onze magazijnen, voordat U een Piano koopt; het verplicht U tot niets.

U verlangen zeer gemakkelijke condities in overleg met den koper.

GROENENDYK & CO
VENTESSELAAN 24 B/D LAAN Y. HEERDERVOORT.
DEN HAAG TEL. 32004

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
EDELMETAALBEDRIJVEN
W. KEMPEN-BEGEER en VOS
KB

Boek-, Kantoorbek-, Kunst- en Fotohandel
„PATRIA“
Utrechtscheweg 46, AMERSFOORT, Telef. 653
Romans, Kinder- en Studieboeken
Kantoortartikelen Bureauameubelen
Fotografie-Artikelen
Donkere Kamer v. Amateurs gratis beschikbaar

E. CASSUTTO & G. L. COURBOIS
TANDARTSEN
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Prins Mauritsplein 3 Tel. 50061
Goudenregenstraat 151 Tel. 31012

Drogisterij FA. DE BOER
G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth.-Ass.
Paulus Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893
Drogerijen - Chemicaliën
Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
Binnen- en Buitenlandsche Spécialité's
Minerale- en Medicinale Wateren
TOILET-ARTIKELEN
Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten
SCHOONMAAKARTIKELEN BORSTELWERK ETC.

VRAAGT SCHOLTEN'S
ZELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
..... BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

BATAVIA SEPANG SOERABAJA MADORA
A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHE
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Te koop met f 10.000.-
 een mooi Heerenhuis, rond-
 om Tuin, zeer mooien stand, zon-
 kant, Geestbrugweg 37, Rijswijk
 (Z.-H.).

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
 Atelier voor alle voorkomende reparatie

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
 Telefoon 32739 Postrekening 69868
 Weimarstraat 63, Den Haag.
 In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
 de hoogste eischen van hygiëne
 en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
 Zwembadabonnementen en Couponboekjes voor
 of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
 Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
 VAN

 Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn de Pijlslijst
 Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
 Theresiastr. 65. DEN HAAG.
 Prijscourant op aanvraag gratis.

E. J. VAN WESSEL
 FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
 RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
 FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
 VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT
 INLANDSCH VLEESCH
 Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
 Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
 Prompte en vlugge bediening.
 TELEF. 53634 (3 lijnen) -:- DEN HAAG.

BRIEVEN en stukken, de afdeeling
 Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren:
 Administratie Koloniaal Weekblad,
 Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET
 enkel Drukkerij Ten Hagen.

ANNO 1674
MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
 VAN DE
STOOMWASSCHERY
 „BYVOET- ZON
 BLOEMENDAAL“
 TEL. 22016. TEL. 22016.

INHOUD: Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.
 — Reis-Indrukken. — Iets over Soerabaja ten tijde
 van Daendels. — De nood der Zending. — Van
 Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen:
 I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de
 Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-
 Overzicht. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde.
 — Berichten der Afdelingen: (I. Amersfoort, II.
 Amsterdam, III. Apeldoorn). — Mededeelingen. —
 — Mutaties van 13 tot 20 Mei.

**Reisbrieven van den Heer
 H. F. Tillema.**

Op Nieuw-Guinea.
 (Slot).

De eenzamen.

Op mijn reis naar Hollandia kreeg ik pas goed
 begrip van de geweldige afstanden in Indië. Het
 besturen wordt er zeer door belemmerd. Eenzaam
 zit de bestuursambtenaar op zijn post. Wordt hij
 ziek, geen sterveling, die zich om hem bekommert.
 Een Europeesche vrouw? Hoe talrijk zijn niet de
 voorbeelden, dat de vrouw in Holland zit, de man
 in de rimboe. De zendelingen zijn allen gehuwd,
 hebben een home, dat de ongetrouwde bestuurs-
 ambtenaar mist. Maar die vrouwen volgen een
 roeping. Ze getroosten zich tal van opofferingen
 ter wille van hun echtgenoot. Welk Hollandsch
 meisje voelt de kracht in zich, op een eenzamen
 buitenpost dagen, weken, soms alleen te zijn, wan-
 naar de man op tournee is? Talrijk zijn de geval-
 len, dat ze het heeft beproefd, maar het niet heeft
 kunnen volhouden. En dan zit de man weer al-
 leen en komen financiële en andere zorgen kwel-
 len. Daarom schrikken vele jonge mannen voor
 een huwelijk terug. Maar de eenzaamheid kwelt
 ook het man-zijn! Het zenuwgestel, het werk leidt
 onder dit alles. Een concubine nemen, als Ersatz,
 hoe ongaarne ook gewild, mag niet: de conduite-
 staat zou er een „mauvais marque“ door krijgen.
 Dus..... zij die in dezen de beslissing hebben, mo-
 gen wel beseffen welke gevolgen in geestelijk en
 lichamelijk opzicht van dit alles te verwachten
 zijn. Inderdaad, dezen jongemannen is een lood-
 zware last op de schouders gelegd.

Een zegen zou het voor ze zijn, als het luister-
 verbod in de buitengewesten opgeheven was. De
 eenzamen zouden dan elken dag eenige oogenblik-
 ken met de beschaafde wereld in verbinding staan,
 terwijl ook het besturen er zeer door zou worden
 bevorderd. Immers de gouverneur zou hun prin-
 taks kunnen stellen, waarvoor nu weken en weken
 noodig zijn. Ook watervliegtuigen zouden schitte-
 rende diensten kunnen verrichten. Als een typisch
 voorbeeld vermeld ik, dat de gewapende politie op
 Misool kort geleden 4 lange maanden zonder rijst
 heeft gezeten. De menschen hebben zich toen moe-
 ten behelpen met sago, knolvruchten e.d., welk
 voedsel totaal onvoldoende voor ze was. De oor-
 zaak was: geen communicatie met de buitenwereld.

De vogeljacht.

Nieuw-Guinea is het land der paradijsvogels. De
 jacht er op is van zeer groote beteekenis voor de
 bevolking. Op Z.-N.-Guinea worden de jagers eerst
 geneeskundig gekeurd (op geslachtsziekten alleen?)
 voor ze het binnenland mogen betreden. De jacht
 is thans uitsluitend open voor Papoea's, mits orde
 en hygiëne (alleen geslachtsziekten?) er niet bij
 in het gedrang komen. Voor hetgeen de jacht hem
 oplevert, koopt de jonge man zich een vrouw. Zon-
 der die jacht zou hij geen vrouw kunnen krijgen:
 de oude rijkkaards koopen ze hun voor den neus
 weg. Dit is de goede zijde der jacht. De kwade is,

dat de Papoea bijna doorlopend bij den Chin
 in de schuld zit, welke schuld hij tracht af te
 met de levering van damar. Verder bevordert
 jacht het zwerven der mannen, wat tot onregel-
 tigheden op sexueel gebied bij de vrouwen
 Ook geeft de jacht aanleiding tot het houden
 sneltochten, omdat veeten met andere stam-
 door het bezit van geweren gemakkelijk kunnen
 worden gewroken. Het gouvernement staat te-
 over dergelijke wanordelikheden in het binn-
 land totaal machteloos. Voor het binnenland
 met groote, duidelijke letters geschreven:
 Dat is zelfs zoo sterk, dat het Arfak-gebergte,
 bij de hoofdplaats Manokwari gelegen, door
 stuursambtenaren niet zonder militaire dekking
 wordt betreden, naar ik hoorde. De vogeljacht
 dus direct en indirect van groote beteekenis
 het bevolkingsvraagstuk. Ook voor den fiscus,
 van elken vogel ontvangt de landschapkas 25
 recht, de gouvernementsskas uitvoerrecht. Voor
 wone paradijsvogels zijn de bedragen thans
 f 1.40 en f 1.50 per stuk. De bedragen zijn
 ik, afhankelijk van de marktwaarde, die thans
 is. Dit komt, doordat Amerika en Engeland
 den invoer gesloten zijn. Deze maatregel is ge-
 men, omdat dierenvrienden daar meenden dat
 mooie vogels uitgeroeid zouden worden. Hier
 behoeft, volgens kenners van het land, geen
 te bestaan, 1e. niet omdat het jachtgebied zoo
 zettend groot is, dat slechts een klein deel
 den wordt en 2e. niet, omdat alleen de 3- à 4-
 mannetjes waarde hebben. Zijn ze geschoten
 hebben ze al lang gepaard.

Uitvoer en het bezit van mooie kroonduiven
 om dezelfde redenen verboden. Ook hier is de
 regel naar men opmerkt onnoodig, want van
 roeien kan hij dien zich snel vermenigvuldigen
 vogel in het zoo uitgestrekte gebied geen
 zijn. Het is moeilijk om in dezen te oordeelen

Rottend materiaal.

Op de reede van Soreng lag een gouverneur
 motorschoener. Van die schoeners heeft men
 het gewest 7 stuks. Ze hebben elk f 100.000
 Twee er van worden geregeld gebruikt. De
 stuursambtenaren, die ze tot hun beschikking
 ben, voelen er voor, kunnen er mee omgaan
 andere 5 liggen aan hun anker te verrotten,
 als een laadprauw in de haven van Manokwari
 meen ik f 20.000 gekost heeft. In een der
 ligt ook een kostbare motorboot, half onder
 ter, te verrotten. De diepe oorzaak van dit
 schijnt te zijn, dat behoorlijk onderlegde,
 bare djoeroemoedi's ontbreken: niet elk amb-
 is van huis uit zeeman, zeiler, motorist.
 stuursambtenaar moet op tournee, maar hij
 niet zoo vaak en zoo ver als noodig, omdat
 het goede, snelle vervoermiddel geen gebruik
 worden gemaakt. Nu bedient hij zich van
 wenen en hoe zeewaardig deze ook zijn, ze
 een 20-tal roeiers en ze komen dan nog niet
 vooruit.

Manokwari.

Manokwari ligt aan een, aan natuurschoon
 tengewoon rijke haven. De zonsondergangen
 er schitterend.

De booten meren er aan de ijzerhouten pier
 het strand staan eenige woningen en een
 peesche toko, alle met gegolfd plaatijzer
 Hooger op staan een 7-tal woningen voor
 peesche ambtenaren. Een kerkje vindt men
 Links van den steiger ziet men de stijl gelede
 zagerij.

Het plaatsje maakt een vriendelijken indruk
 Het bezit een waterleiding, die het water ont-
 van een naar het mij bij oppervlakkige besche-
 wing toelijkt, behoorlijk gecapiteerde bron. De
 citeit is jammer genoeg veel te gering om alle
 woners aan bad-, wasch- en drinkwater te heb-

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw
GOUD EN ZILVER
 of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS
44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622
 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en
 vertrouwde adres.
 2de Winkel: BOEKHORSTSTRAAT 101a
Let op het juiste adres

DAMES
 welke hun haar een blijvende ondulatie willen ge-
 prefereeren
JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
FRED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 5282
 Haarwassen, Manicure, Massage, Ondulation
 Prima Haarwerken

MEISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

OPLEIDING voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo-klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag.
 Spreekuren op Maandag en Vrijdag van 3-4 uur.
 De Directrice G. W. RUINEN.

Manokwari maakte ik kennis met een maat- dien het bestuur, zoo het schijnt, over de kuststreek wenscht door te voeren: de ver- saking van de kampongs boven de zee gelegen, het strand boven den beganen grond. Het ge- ervan zal zijn groote vervuiling van den grond der de huizen en het binnenhalen van b.v. mijn- ziekte, dysenterie e.d. De maatregel is na- melijk zeer goed bedoeld en er is ook een heel de zijde aan, n.l. het uiteen scheuren der veel te dicht bewoonde groote huizen, maar ik es, dat wijl hygiënische voorlichting er bij ont- ken heeft, de maatregel noodlottig zal zijn. Een noursambtenaar mist de noodige speciale ken- om in dezen te mogen handelen. Sanitaire voor- ng van hygiënisch geschoolde artsen is beslist akelijk. Ik heb de verplaatsing met groote be- telling op verschillende plaatsen langs de kust gezien en me verbaasd over de goddaar- id der bevolking, die gewillig doet wat de "openie" gelast.

De zending.

Manokwari ligt het eilandje Mansinam, een de zending historisch plekje: de eerste zen- g zette hier, ik meen in 1865, voet aan wal. ending is voor deze streken van groote betee- . Zij is het, die het eerst in aanraking met Papoea is gekomen en den weg voor het gezag voorbereid. Erkend wordt dit zelden of nooit. deering voor haar arbeid vond ik op mijn bij zeer weinigen. Komt dit doordat deze zen- gen te koppig dogmatisch zijn? Niet plooibaar eged, zooals de katholieken, die bij profes- en wel waardeering vinden voor hun arbeid? het te wijten aan het grenzeloos oppervlakkig met autoriteit" oordeelen?

mijn spijt trof ik bij de zending nog geen ngstelling aan voor het doel van mijn reis: esse op te wekken voor het bevolkingsvraag- nt van. Ik heb echter gegronde hoop, dat ook de zen- uldig zal doen wat het eerst noodige is om kijk te en op sanitaire toestanden: het verzamelen en iste wijze groepeeren van geboorte- en sterfte- . Laat men dit na, reageert men slechts op kken, dan handelt men niet in het belang der emsche bevolking. Nog veel te veel overheerscht eening, dat volksgezondheid en behandeling ieken in ziekenhuisjes — hoe dit laatste over- ook gewaardeerd dient te worden — elkaar en.

De polygamie.

een groot vraagstuk voor de zending is de poly- . Willen alle vrouwen in een zeer primitieve schappij trouwen, — wat om verschillende re- en gewenscht is —, dan is polygamie noodza- . De polygamie waarborgt het pas geboren een langen zoogtijd. Hierdoor voorkomt men enmatige voeding met al de vele en groote ge- en hieraan voor het jonge wicht verbonden.urende den zoogtijd — tot drie jaren toe — is vrouw uitsluitend moeder en geen echtgenoot. pl.m. 3 jaren wordt het kind gespeend en leeft vrouw weer met haar man. Dit is alleen moge- als er een oudere vrouw is om de huishouding en, en de tuinen te verzorgen. „Bij de natuur- aan de polygamie tornen is den ganschen der maatschappij ondermijnen. Aldus prof. weitzer in zijn boek: „Aan de zoomen van het oud". Hij beschrijft toestanden in Afrika. An- autoriteiten schrijven in denzelfden geest. allen hebben ze het over toestanden in den buiten Indië. Ik heb getracht om bij elingen iets omtrent deze voor het bevol- vraagstuk zoo belangrijke zaak te weten te en, maar zonder succes. Het schijnt, dat men alles, wat met het sexueele vraagstuk samen- een ondoorschijnend doek wil spannen. niet niet in, dat het „sexueele" vraagstuk, dat onjuist het „moreele" vraagstuk noemt, voor e menselijke samenleving van uiterst groo- tekenis is, niet het minst voor de primitieven.

Men moet de dingen zien, zooals ze zijn, wil men op tactvolle manier verbeteringen aanbrengen. Doen of ze niet bestaan, is niet in het belang der menschen waaronder men arbeidt.

Langs de kust van N.-N.-Guinea, werken enkele Duitschers, uit het voormalige Duitsch N.-Guinea verdreven. Lange jaren hadden ze daar hard ge- werkt. Velen waren er tot welstand gekomen, doch de oorlog heeft ze arm gemaakt. Maar ze geven den moed niet op. Met taai volharding streven ze ver- der. Eén er van heeft na talloze teleurstellingen na pl.m. 4 jaar wachten een concessie gekregen op het eilandje Wakde. Ik woonde er een varkens- jacht bij door Papoea's gehouden, voorzien van pijl en boog. Een varkentje werd door een pijlshot geraakt. Ik heb respect gekregen voor de pijn van den Papoea.

De clou van mijn reis was de tocht naar het Sentanimeer, in de buurt van Hollandia. Daar za- gen wij de menschen, die nog maar heel, heel wei- nig met den Europeaan in aanraking waren ge- weest. Ik zal er hier niet over uitweiden, want de reisbrief is wat lang geworden.

Reis-Indrukken

door

G. VAN BERESTEYN—TROMP.

(Vervolg)

Bali.

Het eiland Bali met zijn vele bezienswaardig- heden, in een kort bestek vereenigd, is in den laat- sten tijd een waar toeristen-oord geworden. Er gaan stemmen op om „Good old Bali", als een „natuur- monument", in ongerepten staat te behouden. Doch helaas, zal dit wel niet mogelijk blijken te zijn, hoe jammer 't ook is, daar veel, wat nu nog mooi is, reeds hard bezig is tot banale leelijkheid te ver- worden.

Maar juist daarom is 't der moeite waard het thans te bereizen, nu er, zoowel op kunst- als op natuurgebied, nog zoo heel veel te genieten valt en de gelegenheid daartoe niet al te moeilijk, noch te kostbaar is.

Hoewel 't niet in mijn bedoeling ligt een reis- beschrijving te geven, waar dit door veel bevoeg- deren reeds vroeger geschied is, kreeg ik door de zeer uiteenlopende raadgevingen, welke Bali-ken- ners zich geroepen gevoelden ten beste te geven, toch den indruk, dat 't niet ondienstig zou zijn hier voor hen, die er heen willen gaan, een beproefd goede, dagelijkschen leidraad, ons van bevriende zijde aangeraden, voor een kort bezoek aan Bali te geven, welke ons beter lijkt, dan die in den offi- cieelen „Gids" van het vreemdelingenverkeer ver- meld.

Eerste Dag.

Bij 't aanbreken van den dag, op Woensdagmor- gen 29 Januari '25 *), vertrokken wij per auto van Malang, om nog tijdig te Soerabaja te kunnen zijn, vanwaar de Bali-express, in den vorm van het stoomschip „Coen", ons in 28 uur naar Boelèleng, de haven van de hoofdplaats Singaradja op de noordkust van het eiland, zou brengen. Het bleek een kleine, doch zeer gerieflijke boot te zijn; voor- al was 't aangenaam, dat alle maaltijden op het dek gebruikt werden. Met ons bevond zich een Amerikaansche journaliste aan boord, van een En- gelsch sprekenden Maleischen gids voorzien, dien zij te Soerabaja had opgedaan en, tot ons aller ver- maak, bij den naam van „Sammy", telkens aanriep

*) Meestal wordt aangegeven, dat de droge moesson, tusschen April en October, de beste tijd is voor een reis door Bali, ofschoon men voor de maand Juli waar- schuw, omdat 't er dan bijzonder warm kan zijn; toch hebben wij 't met het weer einde Januari en begin Februari zeer goed getroffen, weinig regen, zelfs niet veel mist in de bergen, maar ook geen groote hitte.

L. J. VAN DER WAL
DAMES- en HEERENKLEEDERMAKER
PAUL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG.
UITGEBREIDE COLLECTIE STALEN.
BILLIJKE PRIJZEN.

VAN GULIK's Wijnhandel

2e Louise de Collignystraat 75 Telefoon 72523

's-Gravenhage

Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac

enz., van eerste klasse huizen

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH** spreken en corresp. in slechts **1 MAAND.** Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind- ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „**SANDERS**" 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

KWEEKERIJ „ALPINA" WASSENAAR

KWEEKERIJ „ALPINA"

RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

Speciale cultuur van Alpen- en Rotsplanten

F. A. C. F. VAN DER DOES
 LANGE HOUSTRAAT 9
 DEN HAAG
 BREDA-MAASTRICHT
 Vraag catalogus

P. B. v. MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5

TELEFOON 12898

Speciaal adres voor het inrichten van woningen

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

KARPETTEN

MATHIEU PIETERS

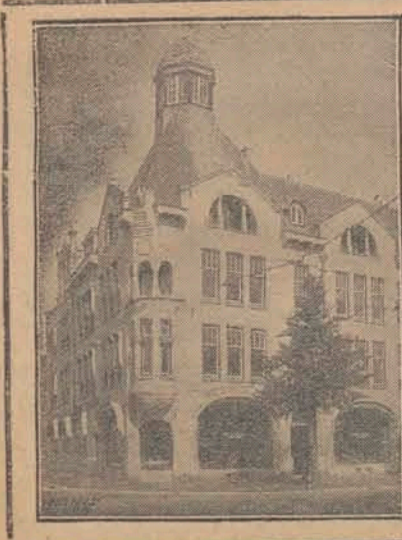
Art. Photographe

PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)

LA HAYE

Geopend van 9-6 uur

Zondag en Feestdagen gesloten

MAISON
DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

**Woning-
Inrichting**

Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

M. STEINS - DEN HAAG

Korte Houtstraat 14^a

VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
SCHOEN-REPARATIËN

In uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend

Eerste klasse Maatwerk.

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.

MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor
Complete Meubeleeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzendingen door geheel Nederland,
Oost- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

Het soliedste en goedkoopste
adres voor Borstelwerk
en Huishoudelijke
Artikelen is

Theresiastr. 2b

Den Haag Billijke Prijzen
Aanbevelend, A. A. MULLER

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL
TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels.
Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen
zeer hooge prijzen. **VRAAGT PRIJSCOURANT**

om allerlei kleine diensten voor haar te verrichten, tot het aansteken van haar sigaretten toe. Deze dame vertelde mij, toen ik haar vroeg hoe zij er toe gekomen was naar Bali te gaan, dat zij, die van enkele bladen de opdracht gekregen had reisbeschrijvingen van Nederlandsch-Indië te maken, in het Museum van het Bataviaasch Genootschap te Weltevreden gezien had, hoe verreweg de mooiste der daar tentoongestelde voorwerpen uit Bali afkomstig bleken te zijn, waarop zij dadelijk besloot daarheen te gaan. In verband hiermede verwonderde 't mij echter tegelijkertijd te hooren, dat zij van plan was reeds met de volgende boot, den Zondag daarop, terug te gaan, zoodat zij nog geen volle drie dagen zou besteden om al het schoons te zien en in zich op te nemen. Zij vroeg mij haar op die „vliegtocht” te willen vergezellen, doch ik verzekerde haar er den voorkeur aan te geven, op wat rustiger manier te genieten, door een weekje langer over dezelfde reis te doen. Wij Nederlanders kunnen nu eenmaal onze indrukken niet zoo vlug — misschien ook niet zoo vluchtig — opdoen en verwerken als de veelbereisde Yankees!

Met de „Coen” voeren wij eerst naar Soemenep, de haven van het eiland Madoera, waar wij tusschen 6 en 7 uur 's middags aankwamen en een vijftigtal koeliegezinzen zich inscheepten om in Banjoewangi werk te zoeken op de koffië- en rubberplantages. Aardig was 't om te zien, hoe vriendelijk behulpzaam die menschen allen voor elkander waren, hoe de beste plekjes op 't achterdek uitgezocht werden voor de vrouwen en kinderen, hoe elkeen zich dadelijk rustig neervleide, na zorgvuldig zijn matje uitgespreid te hebben. In het avonduur werden — te oordeelen naar de in spanning luisterende gezichten — door de ouderen boeiende verhalen gedaan. Jammer, dat wij het Madoereesch niet konden verstaan!

Hun ontscheping, den volgenden morgen om 6 uur te Banjoewangi, had al even geregeld en kalm plaats; de mannen namen hun hebben en houden, waarbij vele levende lippen, lewig in mandjes met voer verpakt, onder den arm en stapten, met vrouwen en kinderen aan de hand, getroost de valreep af, in de hoop bij aankomst in het nieuwe land loonnenden arbeid te vinden. Naar ik vernam, is het Madoereesche werkvolk op de plantages zeer gezocht, daar zij arbeidzaam en spaarzaam zijn, niet moeilijk in den omgang, mits zij rechtvaardig en menschwaardig behandeld worden.

Tweede Dag.

Bij een prachtigen zonsopgang doorvaren wij de zeestraat tusschen Java en Bali, het duiveneiland voorbij en zien in de verte de Merapi en het Idjen-plateau liggen; op de Noord-Oostkust van Java de Baloerang-berg, met zijn vele oerboschen, waarin nog tijgers en bantengs huizen. Langs de kust slingerert zich de weg naar Panaroekan, een havenplaats, welke den laatsten tijd sterk vooruitgaat en geregeld aangedaan wordt door de vrachtschepen der Maatschappij „Nederland”.

Om 1 uur 's middags liggen wij ter reede van Boelèleng en gelukkig is de zee niet zoo onstuimig, dat er geen mogelijkheid tot landen is, wat dikwijls genoeg gebeurt en de wat angstig uitgevallenen noodzaakt naar de zuidkust van het eiland door te varen, waar te Benoa de schepen altijd aan den steiger kunnen liggen.

We kregen aan boord dadelijk bezoek van Fatima, de in die streken alom bekende Balineesche schoone — jammer dat zij door de pokken geschonden is — die indertijd uit het zuiden van het eiland naar het Noorden vluchtte met haar kind, omdat zij bij de lijkverbranding van haar gemaal, een der Badoesche Grooten, geen lust had zich, volgens het toen heerschend, thans gelukkig afgeschaft landsgebruik, mede in de vlammen te storten en thans, met een Mohamedaan getrouwd, te Singaradja handel drijft in Balineesche kunstnijverheid-producten. Wij hadden haar van te voren ons bezoek aangekondigd, ook om haar te verzoeken

een der auto's, welke zij aan touristen verhuurde voor ons beschikbaar te stellen. Zij was zoo vriendelijk ons aan te bieden met haar roeisloep land te gaan en na onze bagage in de pasanggrah — gouvernementsslooierhuis — bezorgd te hebben ten haren huize een kopje koffie „à la Baline” — wat veel heeft van „à la Turque” — te geven. Zoo deden wij en bevonden, dat de betaling van f 30 per dag, voor onze reis bestemd auto een uitstekende „Dodge” was, waarin ons gezelschap, uit twee dames en een heer bestaand, ieder met een handkoffer vol ondergoed — geschenen wordt onderweg niet — ruim geborgen worden.

Al dadelijk toonde Fatima ons allerlei kunstnijverheid, waaronder ook prachtige stukken. Aan Amerikaanse en andere touristen vraagt zij flinke prijzen, ofschoon niet boven waarde van dit hoogstaand handwerk, doch tendende, dat Boeatan's doel is voor de Indische propaganda te maken, was zij voor ons buitenschapelijk. Ook bracht zij ons naar de nabij dessa Bratan, waar vrouwen bezig waren met weven van kleurig geïkatte zijden slendangs en paar zilvermeden aan het uitdrijven van sierlijke motieven in offerschalen.

Teruggekeerd in de pasanggrahan, bestaande uit een aantal hoogst eenvoudige slaapkamers, met loesgewijze gerangschikt rondom een eetzaal, Balineesche teekeningen langs de wanden versierd en na daar een smakelijke rijsttafel genuttigd, een paar uur uitgerust te hebben, reden wij met auto oostwaarts naar Sangsit, waar wij mooie blijfselen van een ouden tempel bewonderden verder langs een goeden kunstweg, waaraan halve de zeetempel Poera Segara, ook enkele pannen bij het strand gelegen zijn, en die toen wij terugkeerden bij ondergaande zon, onrukkelijke uitzichten bood, naar Tedjakoele zijn beroemde badplaats: een in drieën verdeeld zwierig bouwwerk, waar, van de doorzichtige bali in den achtermuur tusschen het geboomte, uit van fonteinen het water parelend neervalt. In eerste gedeelte baden zich, juist in dat late daguur, de mannen, in dat daarnaast de vrouwen en kinderen, terwijl er ook een afzonderlijk gelegenheid is voor de paarden. Het is een waard de flinkgebouwde, goedgevormde badplaats zich daar, in die stijlvolle omgeving, naar harte te zien verfrissen en niet minder de vrouwen daarna, met haar bronzen bovenlijf ontbloot, de vulde waterkruiken met onbewuste gracie op hoofd dragend, huiswaarts te zien keeren, te aardige, mollige kinderen om haar heen staan. Zoo iets ziet men nergens anders!

's Avonds brachten wij een bezoek bij den dent, die ons alle gewenschte hulp voor onze dore reis toezeide.

(Wordt vervolgd)

Iets over Soerabaja ten tijde van
Daendels
met eene toevoeging.

Ons onderwerp — dat naar wij verwachten een groot deel der lezers nog wel iets nieuws brengen — zullen wij toch eerst even doen gaan door een vluchtig overzicht van de werding-geschiedenis van Soerabaja. Men komt dan gelijkelijk in het tijdvak, waar wij het over willen hebben.

De stichting van Soerabaja dateert van den den 15e eeuw en wordt toegeschreven aan Soenan Ngampel (Raden Rachmat), een der Java vereerde heiligen als apostel van den Islam. Hij vestigde zich in de thans nog bestaande ka-poeng Ngampel, district Kota, bouwde er een moskee met hooge minaret en overleed in onzer jaartelling. Zijn graf vindt men op de

Familiewasscherij van den Eersten Rang

Firma G. HILBERINK Sr. - Apeldoorn
OPGERICHT 1870 TELEFOON 582

Helder waschgoed - Minimum slijtage
Concurrerende prijzen Geen vermissingen
Chloor wordt niet gebruikt voor het bleeken
VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT EN INLICHTINGEN
Verzending door het geheele land

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
Laan v. Meerdervoort 50A
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL
SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

Blijvende Haargolving

nu **f 1.25** per wikkel

uitgevoerd door den

Hair-Specialist OTTO TÄRRE
 Huisstraat 4a DEN HAAG Telefoon 10986

Een dame uit Indië schrijft ons het volgende:

SOLO, 18 Januari 1925.

"Zal U misschien wel aangenaam zijn te vernemen, dat de blijvende Haargolving door U op mij toegepast den 30en Sept. 1924, de ver- en bewondering opwekt van de dames alhier.

Niettegenstaande de tropische hitte zit de golf er nog uitstekend in.

Hoogachtend,

Mej. M. H., POERWOSARI (Java)

Deze kee werd het middenpunt der stad, die wegens gunstige ligging aan zee en aan eene bevaarbare rivier spoedig in betekenis toenam onder de koningen van Soerabaja, leenvorsten van het rijk Demak en later ondergeschikt aan Mataram. In 1743 werd het regentschap door den Vorst van Mataram aan de O.-I. Compagnie afgestaan en kort dien tijd werd de hoofdplaats de zetel van het gezaghebber van Java's Oosthoek. Een dier gezaghebbers was van 1794—1798 de bekende Dirk Hogendorp.

O.-I. Compagnie had in de laatste periode haar kwijnend bestaan, weinig aan den vooruitgang van Soerabaja gedaan, o.a. waren de rivieren het laatst in 1769 wat opgelapt en was de bevaarbaarheid der rivier door de aanslibbing aanzienlijk verminderd. Dit zou onder Daendels worden en wij zullen hieronder laten volstaan op initiatief van dezen voortvarenden man, die Soerabaja de hoofdzetel wenschte te maken van het gouvernement, tot stand is gekomen. De genieofficiëren t.w. Cornelius en Wardenaar, die reeds de laatste volgens J. Hageman's woorden: „Uit het leven van wijlen J. W. B. Wardenaar (in 1869 te Soerabaja uitgekomen), hebben als uitvoerders van de plannen van den Maarschalk toen zeer verdienstelijk gemaakt.

Vooreerst achtte Daendels den bouw van kazerne noodig; welnu in 8 maanden tijds werd eene kazerne ter plaatse waar de kazerne Djotangan voor troepenverblijf ingericht. Ook een hospitaal was een dringende eisch en de Maarschalk nam de gelegenheid waar, die zich op de Maand, toen de Majoor der Chinezen rijstpakketten te Simpang beschikbaar had, om deze over te nemen. Daar werd het groot militair hospitaal van Soerabaja-rivier gebouwd, welke rivier zich beneden Simpang verdeelt in de Kalimas en Kali Pegirian.

Op korten afstand N.W. van dit hospitaal lag het gezaghebbershuis door D. v. Hogendorp voor rijksdaalders opgebouwd. Daendels vond die woning niet passend en moest zij in een soort worden herschapen. Dienovereenkomstig werd de oude en werd een ruim gebouw met twee verdiepingen tot stand gebracht.

De pasmuntecirculatie onvoldoende was, om de moederland reeds lang geen koperen munt uit te zonden en Indië op zich zelve was aangekomen, wilde Daendels de aanmunting te Soerabaja geschieden. Een gebouw tot vervaardiging van koperen munt werd dus opgericht.

Constructiewinkel voor aanmaak van wapen- en munitie op een ingekochten tuin, terwijl mede aan de benedenrivier van den Pancmbahan Madoera als eigenaar tegen goede woorden en tegen een mooie kris verkregen werd, een plaats waarvan de timmerwerf Gedong Banger gevestigd.

Rivierhoofden werden een 4000 schreden uit- en de rivier uitgediept. Daendels inspecteerde in 1810 een der uitgebouwde hoofden. Aan het rechterhoofd werd een steenen fort aangelegd ter bescherming van den toegang tot de rivier.

Deze opsomming aan Hageman's werkje ontbreekt voldoende wat Daendels aan Soerabaja ten koste doen leggen en tevens blijkt uit de toestandkoming der gebouwen en inrichtingen de groote activiteit van de uitvoerders der werken van den Maarschalk.

Toevoeging.

Wardenaar willen wij nog wat uit voor- en werkje van Hageman mededeelen, ook men daardoor weder eenige bijzonderheden van Daendels' karakter en optreden leert kennen. Willem Bartholemeus Wardenaar werd in 1797 te Semarang geboren als zoon van Mr. Wardenaar, geboortig van Leyden, trans-

deze wijk is in 1863 eene nieuwe fraaie moskee gebouwd.

WAGWKA's Muziekschool

OPGERICHT 1916

Plantaan 27 Den Haag

Leeraars en Cursuslessen Piano, Viool, Violoncel, Mandoline, Banjo, Gitaar en Luit.

VRAAGT PROSPECTUS

INSTRUMENTEN IN HUUR EN HUURKOOP

lateur voor de Javaansche taal (van 1809—11 Raad van Indië). In 1804 tot Kadet-ingenieur op 4 rijksdaalders soldij 's maands aan de marineschool te Semarang, waar ook toekomstige genie- en artillerieofficiëren toen hunne opleiding genoten, aangesteld, werd hij in 1805—06 met een paar collega's tewerkgesteld om langs de N.-kust van Java de kust en de bosschen aldaar op te meten en in kaart te brengen. Tijdens Daendels werd de Kadet W. sous-lieutenant in den dienst van Z. M. den Koning van Holland en toen de Maarschalk te Bodjong (Semarang) vertoefde, werd W. bij hem in dienst gesteld als aide de camp, tevens een soort van hof-intendant, geleider en tolk. Zooals bekend, was de Maarschalk een ongemakkelijk heer en W. heeft dat ondervonden, doch hem ook als een grootmoedig meester leeren kennen na het inzien van ongelijk.

De ijzeren man stond gewoonlijk om 4 à 5 uur reeds op, dronk zijne tasse en verdiepte zich dan bij kaarslicht in den papierwinkel. Tegen zonsopgang kwam de Maarschalk de kamer uit in greinen blauwe jas en sarong; de kabaja beviel hem niet. Dan ging hij met den jongen aide de camp in den tuin van Bodjong (toen Zorgvliet geheeten) wandelen en was een zachtzinnig bedaard mensch. Maar als de wandeling door het een of ander gestoord werd, dan was de zachtzinnige man een levende duivel, norsch, eigenzinnig en bulderend.

Op eigenaardige wijze werd W. tot Kapitein bevorderd. W. had nl. tegen het bevel van Daendels eene uitbetaling gedaan aan werkvolk, hetgeen alleen door den Ontvanger van de Gouvernementskas mocht geschieden. Tijdens de afwezigheid van Daendels had de Ontvanger dit eens niet durven doen en W. op eigen gezag gehandeld. De Maarschalk zulks op de ochtendwandelende van W. vernemende, riep toornig uit: „Kerel, ik ontsla je uit den dienst, ik heb je niet meer nodig. Haal papier en inkt hier." De Sous-lieutenant kwam daarmede terug, waarop de Maarschalk beval: „Sta om, kerel, buk, ik zal je d... voor schrijftafel nemen." En Daendels schreef: „De Sous-Lieutenant Wardenaar wordt uit 's Konings dienst ontslagen. Daendels." Hierop vraagt W. of er nog iets van de orders was. „Neen, marsch weg!" was het antwoord. Doch W. komt terug en nadat Daendels zijne argumenten voor de betaling nader had aangehoord en W. had gezegd: „Dus heb ik voor den Maarschalk de inlanders betaald. Ik schonk hun dat geld", zegt Daendels: „Haal papier en inkt". W. komt hiermede weder aandragen, waarop Daendels zegt: „Sta om, buk" en schrijft: „De gewezen Sous-Lieutenant, aide de camp Wardenaar wordt in naam des Konings van Holland aangesteld tot Kapitein der Genie. Daendels."

Bij de komst der Engelschen in Augustus 1811 onder Kolonel Gibbs, was W., die geen deel had genomen aan de expeditie tegen de Engelschen, burger geworden en bouwde zich in 1812 eene woning te Soerabaja, de zelfde waarin hij in 1869 overleden is. In 1813 was hij waarnemend Collector Landrevue en in 1817, na herstel van het Nederlandsch gezag Collecteur der Landelijke Inkomsten voor de residentie Soerabaja, welke betrekking hij tot 1834 heeft bekleed. Daarna benoemd tot Assistent-Resident van Bodjonegoro vroeg hij pensioen en wijdde zich verder aan de wetenschap, kennis over natuur, oudheden en staatkunde. In Dr. W. R. van Hoevell's Reis over Java, Madoera en Bali in het midden van 1847 wordt W. herhaaldelijk vermeld en door dien schrijver bijzonder gewaardeerd.

Alle teekeningen in het werk van Raffles zouden, voorzoveel betreft de oudheden van Prambanan en Madjapahit, afkomstig zijn van Wardenaar, terwijl ook Cornelius beschrijvingen van oud-

2) Volgens Van Deventer II blz. 692 is W. tengevolge van zijn te veel voorstaan der belangen van de werkende suikerrietplantende inlanders als zoodanig ontslagen.

Bloemenmagazijn

J. Ch. v. WESEMAEL

Valkenboschlaan 55

DEN HAAG TELEFOON 35986

FRANS WALLAT
 BONTWERKER
 ATELIERS VOOR FINE PELTERIJEN
 KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
 'S-GRAVENHAGE

Haarlem en Omstreken.

Fa Th. A. KLINKHAMER
 APOTHEKER
 KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
 TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
 Verbandstoffen, Specialité's
 Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)
 Zeer spoedige bezorging
 VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

Heemstede wonen

(lage belasting)
 Vraagt Woninggids aan:
HEEMSTEDE'S WONINGBUREAU
Corns. L. KWAK
 Makelaar
 Kantoor: HEEMSTEEDSCHE DREEF Tel. 29236
 Tramhalte Blauwe Brug.

Bouwterreinen
Villa's - Heerenhuizen
 Koopers of Huurders geen kosten.

AUG. OEDKES
 FOTOGRAAF
 10 HARTENLUSTLAAN 11
 'S-GR. BLOEMENDAL 108
 OPNAMEN IN EIGEN OMGEVING.

HET IS VAN BELANG

bij het aanschaffen van een kledingstuk zeker te kunnen zijn, dat men de volle waarde voor zijn geld ontvangt.
 Wij staan borg voor de prima kwaliteit en onberispelijken Pasvorm voor ieder figuur onzer 1ste klas Engelsche Gemaakte Heerenkleding

DE RECOMMANDATIE BEWIJST HET

Het Londen
Konsterhuis

Plein 35 1/2 de Tempeliersstr. HAARLEM
 TELEFOON 1265

Even goedkoop als confectie doch gelijkstaand aan beter maatwerk

The Perfection of Ready to wear clothing.

Geen Filialen te Den Haag

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole”

Vis à Vis Station - Telef. Interc. 41
Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER, Lid der Ver. „Oost en West”

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op delogeerk.
PENSION „QUIST”
Stadhoudersplein 17-19
Tel. 51523

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
OOSTERWIJK & V. D. LUUR
BESCHIKBAAR.

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen.
VILLA GRETHALIA
Pension Stouthamer
L. de Colignyplein 14
kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903,
Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.
BESCHIKBAAR.

Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijsttafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Kamers disponibel voor Families, m. ofz. pension
Mevr. VAN DIJK.
de Ruijterstr. 54, Haag.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER
Parklaan 69
HAARLEM
Bezoekt Hotel Pension Rozenendaal, Café Restaur. Tel. 13574 OVERVEEN
A. J. V. SCHOOTEN, Eigenaar
voorheen Hofmeester der S.M.N

ROTTERDAM.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOOTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groot badhotel „Kurhaus”, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electricisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel

Aanbevelend J. J. v. d. LAAR, Eigenaar.

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag

Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort

Matige pension-prijzen

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting

Electricische Verlichting - Centrale Verwarming

Electricische Personenlift

Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737.

Code 5th Edition A. B. C.

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.

Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.

Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat 158

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES

PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,

Wagonstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811

Wordt ook thuis bezorgd.

Official **Ford** Dealer

THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1K Garage „Hamim”, H. Wegerif Den Haag, Tel. 34215

Service - Automobielen-Onderdelen

heden aan Raffles heeft afgestaan, doch hunne namen zijn in dat werk niet genoemd. W. trad nimmer in het openbaar als schrijver op en heeft Java nooit verlaten. Over Cornelius zie men de biographie in de Encyclopaedie van Ned.-Indië, hij was de man, die den Boroboedoer aan het licht bracht.

W.

De nood der Zending.

Het Zendingsbureau te Oegstgeest verzoekt plaatsing van het volgende:

Als een koningskind werd de Zending op den grooten Pinksterdag te Jeruzalem geboren. Maar helaas wordt zij door de Gemeente niet altijd als een koningskind behandeld. Menigmaal laat men haar als een bedelares haren weg vervolgen.

De arbeid van de Samenwerkende Zendingscorporaties lijdt daaronder. Deze corporaties hebben de dagelijksche zorg voor pl.m. 125 zendelinggezinnen en voor een 800-tal goeroe-gezinnen. Verder hebben zij vele kerken, scholen, vakscholen, ziekenhuizen, enz. te onderhouden. Hier komt bij de steun, die van Nederland uit aan de Rijnsche Zending geboden wordt voor haren arbeid in Ned. Oost-Indië en aan de Broeder Gemeente voor haren arbeid in Suriname.

Voor dien veel-omvattenden arbeid vragen zij niet meer dan f 900.000 per jaar. Maar wat zij voor de eerste 4 maanden van dit jaar noodig hadden, kregen zij niet. Zij moesten uitgeven f 300.000 en zij ontvingen niet meer dan f 121.000.

Het gevolg is, dat zij weer den bedelstaf ter hand moeten nemen en moeten gaan vragen, opdat zij aan al die gezinnen in Indië het dagelijksch voedsel kunnen aanbieden. Om financieele voordeelen behoeft niemand in de zending te gaan; maar het kan toch ook niet in de bedoeling zijn, dat men ginds arbeidende zelfs niet zeker is van hetgeen voor levensonderhoud noodig geacht wordt?

Als ieder nu eens naar vermogen medeed en een zeker percentage van wat hij voor eigen genoegen uitgeeft aan de Zending ten goede deed komen? Dan was de Zending een koningskind, dat met het ontvangene tot grooten zegen zou kunnen zijn voor breede lagen van de Indische bevolking.

Van Week tot Week.

12-18 MEI.

D. van Toorenburg † Te 's-Gravenhage is, in den ouderdom van 77 jaar, overleden de heer D. van Toorenburg, oud-majoor der Cavalerie van het O.-I. Leger.

Slachtoffer van kratergassen? Bandoeng, 13 Mei (Aneta). — In den krater van de Tangkoeban Prahoe is het lijk van een dertigjarig Europeaan gevonden, op dezelfde plaats, waar destijds de drie jongens omgekomen zijn.

Universiteits-examens. Leiden. Doctoraal examen Indisch recht de heer Mr. H. Doeve.

Hel radiowezen in Ned.-Indië. De heer Bomans, lid van de Tweede Kamer, heeft aan den minister van koloniën de volgende vragen gesteld:

Is het Zijn Excellentie bekend, dat het vraagstuk om vrijheid te geven aan het radio-wezen in Nederlandsch-Indië sinds lang „in studie” is, maar practisch elke „broadcasting” daardoor is verboden?

Wil Zijn Excellentie de redenen mededeelen waarom en hoelang dit verbod in stand blijft?

De Orang-pendek-expeditie opnieuw uitgesteld. Batavia, 12 Mei (Aneta). — De expeditie tot het opsporen van den orang pendek is wegens den hoogen waterstand opnieuw uitgesteld, thans tot medio Juni.

Zware brand te Soerabaja. Een zware brand alhier heeft aan de gebouwen van de Middle East Film Co. een schade van f60.000 en aan die van Fran-

ce-export een schade van 73.000 toegebracht brand ontstond ten gevolge van de zelfontbranding van de films. (Aneta, 12 Mei).

Koloniale Raad van Curaçao. Bij Kon. Bestuit dezer zijn benoemd tot lid van den Koloniale Raad van Curaçao de heeren H. J. Beaujon de Lannoy en G. S. Gorsira J.P.Ez.

Over den vliegtocht Holland-Indië. Den 14en den in het gebouw van de Royal Society of London mede onder organisatie van de Batavian-Society, de lezing van den heer J. Thuessing van der Hoop over zijn tocht naar Indië plaats. Een talrijk publiek, onder vele Nederlanders, was opgekomen.

Indië en de Olympische spelen. Het Bureau van N. O. C. te Amsterdam (Weesperzijde 32) f 25.000 uit Medan ontvangen als bijdrage Sumatra's Oostkust.

De bevolkings-rubbercultuur. Geschat wordt, het loopende jaar 110.000 ton rubber doorlandsche bevolking zal worden geproduceerd, wijl in de toekomst een ontzaglijke uitbreiding wordt verwacht. (Ind. Culturen).

Het Indische program der R.-K. Volkspartij. Van het program der Roomsch-Katholieke partij luidt: Bevordering van den missie-o.m. door schrapping van art. 123 van het rings-Reglement van Ned. Indië. — Punt 10. treffen van regeringsmaatregelen voor de nomischen opbloei van Suriname en van de Indische eilanden.

Lyceum te Batavia. De Indische Regeering heeft subsidie verleend aan de Carpentier Alting-stichting te Batavia voor de oprichting van een lyceum opening daarvan is bepaald op 8 Juli. De kosten is enorm. (N.R.Crt. 16 Mei).

Terug uit Indië. Mevr. van Beresteyn-Tromp, Prins van Bocatan te 's-Gravenhage, is van haar verblijf in het belang der Indonesische kunst en kunde, hier te lande teruggekeerd.

De gestrande Ceylon. Blijkens Aneta-telegrammen het in den Riuw-Lingga Archipel gestrande stoomschip Ceylon vlot gekomen en de bemanning dezer naar Tandjong Priok opgestoomd.

Jubileum Djati-gesticht. Den 12en April feestelijk denking te Weltevreden 70-jarig bestaan Djati-gesticht, Meisjeshuis.

Pest op Java. In de week van 27 Maart tot en met 3 April zijn op Java in totaal 217 gevallen gerapporteerd; in die van 3 tot en met 10 April 235 gevallen.

Congressen in Indië. Boedi Oetomo, te Solo, 10 April. — Ned.-Ind. Theosofenbond, te Batavia, 10 April. — Indo-Europeesch Verbond te Batavia, 11 April. — Indische Douanenbond, te Batavia, 11 April. — Ned.-Indische Schaakbond, te Bandoeng, 9 April.

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS

Het jubileum van de Staatsspoor- en Tramwegopening van de electricische Staatsspoorwegen

Wat onze ingenieurs in Indië hebben gewrocht, duidelijk afspiegeling in de redevoeringen, die bij de viering van het 50-jarig jubileum der spoorwegen (De Locomotief, 8 t/m 11 April) een historisch overzicht van den heer S. Reitsma, rabajasch Hbl., 6 April 4de bl.). Begonnen met een van 112 K.M. in 1879, kan de S. S. thans op 2860 K.M. reiken. De eerste lijn te bouwen, steeg de berekening tot en met 1924 tot het respectabele bedrag van f 519 miljoen, dat echter nog verhoogd moet worden met een bedrag voor bouwrente enz., zoodat men kan dat momenteel zeker f 600 miljoen de Staatsspoorwegen gestoken is. Voor dit bedrag dabele lijnen bestaat en voor de rest uit militairen als Atjehtram en z.g. „economische lijnen”.

Restaurant American-Bar „CASINO” Ballroom Tearoom

SCHEVENINGEN

Plats à f 1.50, Lunch à f 2.—, Diners à f 3.— en f 5.—

Matinée en Soirée Dansante

2 ORCHESTRES

Directie: D. SCHOOR

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 3530

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

ROUWMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

plaats dienende voor de ontsluiting van achter-
trekken, welke lijnen natuurlijk lang niet de rente
beschrijving van de bestede kapitalen goed maken.
beste categorie lijnen, waartoe men de zware berg-
op Java, de Banjoewangi- en Bandjar-Parigi-
ook de Zuid-Sumatra spoorwegen kan rekenen,
doeden de rentabiliteit van het geheele net na-
lijk in hoogst ongunstigen zin. De heer Roelofsen,
teur van G. B., opende op de receptie der S. S.
doeng, de rij der sprekers met de overbrenging
telegrafische gelukwenschen der Regeering. In
telegram wordt de hoop uitgesproken, dat het
ste landsbedrijf in toenemende mate zal mogen bij-
tot de ontwikkeling dezer gewesten. De heer
rdacht in warme bewoordingen ir. Van Sandick,
origen h. i. s. p., die werkte totdat hij neerviel.
wees spreker op de sombere voorspellingen van
alve eeuw terug, volgens welke het onmogelijk
en een Staatsbedrijf te exploiteeren. Deze voor-
ng was niet bewaarheid, dank zij stoere werkers
arschalk, Derx en de heeren IJerman, Kempers,
aan Luisius, Weyerman, Damme, Asselbergs,
et en zoovele anderen, die de grootste moeilijk-
overwonnen en steeds voorwaarts gingen.

Soerabajasch Hbl. (6 April 3de bl.) wijst op de
ere betekenis der Oosterlijnen voor Oost-Java,
al Soerabaja, de eerste koopstad van Ned-Indië.
een vlucht voornamelijk het goederenvervoer
genomen, moge blijken uit het feit, dat voor 1925
verwacht een totaal vervoer van z. g. bulkgoe-
van bijna 3 miljoen ton, waarvan bijna de helft
Tot dusver werd zoo'n cijfer nog niet bereikt.
art 1925 trad de fusie in, waarmee de scheiding
en Oosterlijnen en Westerlijnen kwam te verval-
de periode Maart 1915—Juni 1924 was voor de
lijnen er eene van verval. De fout werd ingezien
Juni 1924 werd de fusie opgeheven en werden
ter- en Westerlijnen hersteld. Den 1en Juli 1924
de heer W. A. van Oorschoot op als chef der ex-
Oosterlijnen.

onderdirecteur van Gouvernementsbedrijven, de
J. M. van Valkenburg, opende den 6en April het
te Tandjong Priok van de eerste elektrische
lijn op Java. Hij bracht hulde aan de toewijding
van de energie van de harde en bekwaame werkers, die
electricificatie tot stand brachten, daarbij den sa-
ng tusschen waterkrachtwerken en electricificatie
zettend. Speciaal huldigde spr. ir. G. de Gelder,
voerder van het werk, als een waardig zoon
en ingenieur der B. O. W. J. A. de Gelder, den
ger van de Priokhaven De hoofdingenieur W. Th.
chaik nam daarna de exploitatie van het baanvak
nelis-Tandjong Priok over met een redevoering,
hij speciaal den heer Roelofsen, directeur van
huldigde als den schepper van het plan voor
electricificatie van het gewest Batavia. Aneta (Soera-
Hbl. 3 April 4de bl.) geeft een uitvoerig ver-
de opening.

1924 is het waterkrachtwerk Oebroeg voltooid.
centrale, die in het Tjibadaksche ongeveer op
stand van 100 K.M. van Priok is gelegen, zal
de gemeenten Buitenzorg en Soekaboemi van
energie voorzien, de Ned-Ind. Gas-Maat-
electricischen stroom leveren voor Batavia en
terwijl onze eerste elektrische spoorlijn
thans wordt voortbewogen door in Oebroeg op-
kracht. Al heeft men een volmaakt water-
werk, toch valt er nog heel veel te doen voor-
daar opgewekte stroom bruikbaar is voor het
wegen van treinen. In de eerste plaats is het
om de in Oebroeg opgewekte hoogspannings-
stroom langs transmissielijnen te voeren naar de
stations, waar de draaistroom van circa 70.000
wordt omgezet in dezelfde soort stroom van 6000
wanneer dit is geschied, trekt de dienst van Wa-
at en Electriciteit zich terug en worden de ver-
manipulaties uitgevoerd door de afd. Electricifica-
de S.S. Deze begint de hoogspanningsdraai-
door middel van den omvormer te transfor-
in gelijkstroom van 1500 Volt. Uit de onder-
waarvan er zich één bevindt in Mr. Cornelis
te Antjol, wordt de stroom gevoerd naar de
leidingen — dat zijn de draden boven de
—, welke draden het motorisch vermogen
weks afstaan aan de motorwagens en locomo-
heel wat moeilijkheden heeft men moeten over-
dit dergelijke moeilijkheden in Europa en
dikwijls al zeer groot, in Indië doen deze
gebrek aan voldoende hulpmiddelen en ge-
personeel nog veel sterker gevoelen.

KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
C. CRAMWINCKEL Jr.
PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906
keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
nanten in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
van de Indië. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

De publieke opinie. Geen éenzijdige voorlichting.

De Deli Crt. (14 Apr.) beklagt zich niet over onze
Regeering en ons Bestuur. Zij geven, beiden, méér dan
we onder de bestaande omstandigheden billijkheids-
halve zouden mogen verwachten. Indien men, afge-
scheiden van de critiek op onderdeelen, in den breede
beschouwt wat in Indië in den loop der laatste 25
jaren is tot stand gebracht, dan zal elk onbevooroor-
deeld toeschouwer deze meening moeten onderschrij-
ven. Onze Regeering kwijt zich, in het algemeen geno-
men, op uitnemende wijze van de reuzentaak, die haar
op de schouders is gelegd in dit eilandrijk, dat een
gebied als een half werelddeel omvat. En ons corps
Binnenlandsch Bestuur, zoo zelden gewaardeerd, jaren-
lang onderbetaald, onder de moeilijkheden van isolatie
en gevaren, heeft een taak verricht, waarop ons land
terecht trotsch kan zijn. Dat sluit natuurlijk niet uit,
dat er critiek en soms scherpe critiek op onderde-
len, soms op belangrijke onderdeelen moet worden ge-
oefend, critiek, die de waarde van het geheel overigens
onaangetast laat. De „D. C.” bespreekt vervolgens met
grote waardeering het werk onzer ingenieurs in Indië,
naar aanleiding van het 50-jarig jubileum der S.S., doch
het blad kan niet zeggen, dat het alles zoo goedkoop
mogelijk is geschied. Maar dat neemt niet weg, dat
toch met gerechtvaardigde trots gewezen mag worden
op hetgeen in Indië geschied is.

Daarnaast wijst de „D. C.” op afzonderlijke feiten,
die den toets der critiek niet kunnen doorstaan. In de
eerste plaats op de hooge belastingen, in het bijzonder
zoo drukkend door de zwaarte der nevenbelastingen.
Die lasten zijn ongetwijfeld zoo hoog door de onzake-
lijke organisatie der administratie, waarvoor veel te
veel werkrachten noodig zijn, met het gevolg van on-
derbetaling en daling der kwaliteit. Zoo grijpt de eene
fout in de andere en er zal een geweldige krachtige
hand noodig zijn om daarin verbetering te brengen.
Die fout komt in het bijzonder ook tot uiting in de
bijna prohibatieve hoogte van de post- en telegraaf-
tarieven. Het is alweer een oud zeer, maar het blad zou
wenschen, dat de publieke opinie zich eens duidelijk
uitsprak over deze remmen van ons economisch ver-
keer. Zeker, in Handelsverenigingen en in den Volks-
raad is het onmiskenbaar te verstaan gegeven, doch
gezien de uitwerking, voor onze Regeering nog onvol-
doende krachtig en duidelijk. Vooral het verschil ten
aanzien der tarieven in Australië springt in het oog.
Waar de arbeidsloonen in Australië onvergelykelyk
veel hooger zijn dan in Ned-Indië en de afstanden
vrijwel dezelfde zijn, moet het in de betere organisatie
en grootere efficiency liggen, die men ginds heeft we-
ten te bereiken. Daar is verder de kwestie van het
luisterverbod, waarover geen ernstig mensch meer se-
rieus spreekt en onze Regeering en Postdienst nog
steeds overleggen en onderzoeken. De publieke opinie
— zoo besluit de „D. C.” — diende ook in deze aan-
gelegenheid de Regeering duidelijk te maken hoe wij
wenschen bestuurd en behandeld te worden. Ook al
hebben wij over de samenstelling van onze Regeering
zelf niets te zeggen. Meer uitspraken uit het publiek,
meer organisatie in onze politieke partijen, dat moeten
de middelen zijn om de Regeering te doordringen van
de bestaande publieke opinie, van onze wenschen en
verlangens.

Het plan bestaat om op den voet van vroegere con-
gressen in 1925 wederom een nationaal-Indisch congres
te houden en dan tevens deze congressen tot een vast
instituut te maken, dat voortaan elk jaar bijeenkomt.
De leiding van het comité is in Inlandsche handen.
De bedoeling is op deze congressen alle mogelijke In-
dische belangen te behandelen, liggende op het terrein
der politiek, economie en cultuur. Het aanstaande con-
gres heeft alle staatkundige onderwerpen op de agenda
staan. Het Soerabajasch Hbl. (8 Apr.) constateert dat
het in Inlandsche kringen een helaas maar al te zeer
gehuldigde meening is, dat vooral politieke maatregelen
het heil van Land en Volk bevorderen. Te weinig
heeft men oog voor de eenvoudige waarheid, dat de
eerste factoren ter bevordering zoowel van de wel-
vaart als van de staatkundige ontwikkeling, een krachtig
economisch volksleven, een ruime ontplooiing van
de productiemiddelen zijn. Het „S. H.” betreurt het
daarom dat dit nieuwe congres niet in de eerste plaats
onderwerpen van economisch belang aan de orde stelt,
doch spreekt nochtans de hoop uit, dat niet alleen de
ultra-democratische, doch ook de gematigd-democrati-
sche, ja zelfs de meer conservatieve elementen van onze
Indische samenleving aan deze congressen zullen
meedoelen. Het blad meent, dat het in het belang der
Indische Gemeenschap is, dat op de congressen niet

Melkinrichting
„HET ZUIVELHUIS”
Dagelijksche bezorging door de geheele stad van
Melk en alle Zuivelproducten.
Scherp concurrerende prijzen.
Adres: Westerbaanstraat 26-28 • Telefoon 33512

ETAGEWONINGEN TE HUUR
van af f 41.— per maand
in Bloemenkwartier te s-Gravenhage. Dagelijks
te bevragen: Valkenboschkade 400.
Kantooruren 9—12.30 en 1.30—5 uur.
Telefoon 31069.

Stoomververij en Chemische Wasscherij
„DUINOORD”
Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan
Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging
thuisbezorgd.
Heerencostumes . . f 4.— | Wol en Plu. p. □ el f 0.40
Mantelcostumes . . f 4.— | Handschoenen, per
Jassen, vanaf f 2.75 | paar vanaf f 0.20
Mantels „ f 2.75 | Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f 1.— en f 1.20 | Costuums f 1.50
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75 | Idem m. ontvleken f 2.50
Vitrages . . per □ el f 0.15 | Dames-Costuums
Madras . . „ „ „ f 0.20 | naar grootte
Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

Gouden Glansen.
Het is zeker geen alledaagsche gebeurtenis, wanneer
een onderneming haar 50-jarig bestaan herdenkt; en
wanneer in die 50 jaren een zaak van den grond af,
met niets anders dan handarbeid, is opgewerkt tot een
bedrijf, dat zich zeker tot de groote in haar branche
mag rekenen, met een volledige moderne machinale
inrichting en een uitgebreid bekwaam personeel, dan
is er zeker reden dit jubileum niet ongemerkt te laten
voorbijgaan.
Het was den 26 Mei 1875, dat de heer H. A. van Star-
renburg op primitieve wijze een wasscherij oprichtte,
waarbij hij zich uitsluitend van handarbeid moest be-
dienen. IJverig en energiek als hij was, wist hij al zeer
spoedig zijn zaak uit te breiden en deze kreeg weldra
een zoodanigen omvang, dat de invoering van verschil-
lende machines, waardoor de cliënten vlugger en beter
bediend konden worden, noodzakelijk was. Zoo groeide
het bedrijf steeds onder zijn vakkundige en energieke
leiding, tot het jaar 1910 den sympathieken stichter
tot de eeuwige rust bracht.
De schoonzoon van den stichter, wijlen de heer L.
C. Keeven, nam vol vertrouwen de leiding van het be-
drijf over en wist o.a. door modernisering van de
machinale afdeeling het bedrijf zulk een goeden naam
te doen verwerven, dat een aanzienlijke toename van
het aantal cliënten niet kon uitblijven.
Helaas mocht hij zijn taak niet geheel afwerken en
dwong de dood hem in Februari 1923 de verdere uit-
breiding aan zijn opvolgers over te laten.
De tegenwoordige directie heeft dan ook in het vorig
jaar door de aanschaffing van nog eenige machines,
waaraan de nieuwste verbeteringen zijn toegepast, het
bedrijf geperfectioneerd en is zij thans in staat om
alle opdrachten, hoe omvangrijk deze ook mogen zijn,
vlug en correct uit te voeren en daarbij uiterst concu-
reerende prijzen te berekenen. Zij garandeert U door
haar vakkenis de grootste reinheid en de meest hy-
giënische behandeling gepaard aan de grootste acu-
raatheid wat betreft de behandeling der haar toever-
trouwde goederen, zoodat weinig zoek raken het ge-
volg is. Tenslotte past hier een woord van dank aan
allen, die gedurende de afgelopen periode hun ver-
trouwen aan de onderneming hebben geschonken en
meer in het bijzonder de verschillende families, die
ook op den dag van dit jubileum gedurende 50 jaren
cliënt zijn geweest.
De ervaring der afgelopen 50 jaren en het goed ge-
schoold personeel, waaronder meerderen met 20 tot 35
dienstjaren, zijn U een waarborg, dat Uwe belangen
in deze inrichting beter dan elders behartigd zullen
worden.
Wij verwijzen naar de annonce in dit blad waarin het
volledig adres en het telefoonnummer der firma Van
Starrenburg voorkomt.

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen
EDUARD PELGER
Prinsestraat 35 - Den Haag
Telefoon 13902

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-M^W
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
 DEN HAAG

TELEPHOON
 14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat bel dan op **14427**.

H. HELMERS
 BONISTRAAT 31 TEL. 14844
 'S-GRAVENHAGE

In COMESTIBLES
 en KOLONIALE WAREN

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 30,000,000..
 Statutaire Reserve - 20,045,032..
 Buitengewone Reserve 22,660,000..

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 'S-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
 Incasseeringen en Financieringen.
 Schietbriefjes en telegrafische crediten.
 Reiscréditbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
 DEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting

RADIO

J. HERLAAR
 van Tuylstraat 14 bij de Renbaanstraat
 SCHEVENINGEN

ALLES op het gebied van RADIO

Eigengebouwde 3- en 4-lamps Toestellen,
 geheel compleet, respectievelijk
 f 100.- en f 125.-

GROOTE VOORRAAD ONDERDEELLEN

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling

van Werken van verschillende bekende Meesters
 tegen zeer lage prijzen
 in de
KUNSTZAAL, ZEESTRAAT 65.
 naast Panorama Mesdag
 Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

Bij **STEVENS & CO'S EFFECTENKANTOOR**
 REGENTESSEPLEIN 24 DEN HAAG TEL. 34210-34211

Speculeert men alle fondsen met
10 % SURPLUS
 zonder verplichte bijstorting

OPGERICHT 1918

alleen niterste richtingen een éézijdige belichting van het Indische belang geven. Ten einde dit te voorkomen is het noodig, dat personen ook van gematigde richting, die *historisch, politiek en economisch* goed op de hoogte zijn, aan deze congressen deelnemen. Om met de Leidsche professoren te spreken: „de politiek van zedelijke verplichting” brengt de plicht van veelzijdige voorlichting mede. Het „S. H.” toont vervolgens aan dat er op deze nationaal-Indische congressen, vooral voor mannen (Inheemschen en Hollanders) van bezadigde richting en ruime levenservaring, heel goed en nuttig werk te doen is. *Het is de groote tekortkoming van de rustige werkers, dat zij te veel zwijgen*, terwijl zij heel wat beters te vertellen hebben dan menig voorlichter. *Deelneming aan de maatschappelijke uitingen is eisch van dezen tijd.* Eerste secretaris van het a.s. nationaal Indische congres is de heer *Soekahar* te Bandung.

De provincie West-Java (vervolg).
 Het *Bataviaasch Nwsbl.* (8 en 10 Apr.) vervolgt aan de hand van de bij de Memorie van Toelichting gevoegde stukken haar overzicht van de bevoegdheden der provincie ten opzichte van de algemeene politie, het volkscredietwezen, de pasanggahans, het onderwijs, de Burgerlijke Geneeskundige Dienst en de krankzinnigenzorg.

Ook *De Locomotief* (7 Apr.) geeft een overzicht van den bundel concept-ordonnanties en de aanvullingsontwerpen, en de Memorie van Toelichting. In afwijking van hetgeen aangekondigd is bij de behandeling der Bestuurshervorming in den Volksraad, is de Regeering thans van meening, dat niet moet worden overgegaan tot de *administratieve instelling van de provincie*, vóórdat de wijze van samenstelling en van uitoefening van de taak en bevoegdheden der provinciale en regenschapsbesturen zouden zijn geregeld, verder een volledig inzicht zou zijn verkregen in den feitelijken omvang van die taak en bevoegdheden, van het medebestuur en de autonomie en ten slotte de zekerheid bestond, dat, zoo al niet tegelijk met — dan toch in allen gevalle ten spoedigste na die administratieve instelling — ook zou kunnen worden overgegaan tot de volledige inwerkingtreding van de politieke organen in provincie en regenschap. Vandaar dat begonnen is met de vaststelling der algemeene provincie- en regenschapsordonnanties en de bijbehorende kiesordonnanties voor West-Java. 1 Sept. 1925 wordt voorgesteld aan te nemen als datum van invoering van de *administratieve hervorming*, 1 Januari 1926 van die der *nieuwe autonome gemeenschappen* in West-Java.

Vliegen in Indië.
 De *Java-Bode* (9 Apr.) had een onderhoud met den hoofdvertegenwoordiger van Fokkers vliegtuigfabrieken in Indië, *ir. Castendijk*. Het is zeer te betreuren, dat op het oogenblik door redenen van economischen en anderen aard de tot de Indische Regeering gericht concessie-aanvraag voor de instelling van geregelde luchtlijnen door de K. L. M. niet tot resultaat heeft mogen leiden. Het is thans noodzakelijk en mogelijk, dat het particulier initiatief gaat werken en dat men door een krachtige samenwerking komt tot de invoering van het luchtverkeer. Zonder de noodige steun van de Regeering — ook financieel — is natuurlijk het beginnen met luchtverkeer niet mogelijk, maar de heer C. meent dat — mits een en ander op bescheiden schaal wordt ingericht, waarbij men zooveel mogelijk zou moeten profiteren van de bestaande omstandigheden — het luchtverkeer binnen zeer korten tijd zijn recht van bestaan zou kunnen bewijzen..... en dan komt ten slotte de rest van zelf. Verwacht mag worden, dat, wanneer het publiek eenmaal vertrouwd begint te geraken met het luchtverkeer, zich begint te realiseeren de mogelijkheid van een vlugge en vrijwel gevaarlooze verbinding, spoedig in Indië dit snelle verkeer burgerrecht zal hebben verkregen. Wanneer men het beste voor heeft met de Nederlandsche koloniën in het Oosten, dan voelt men als absolute noodzakelijkheid dat het luchtverkeer tot stand gebracht wordt en wel zoo spoedig mogelijk. Engeland werkt aan zijn verbinding van Britannië en de koloniën..... laat Ned.-Indië zorgen dat een zwarte lijn op de kaarten van den Archipel kan aanduiden: zoo vliegen de Hollanders dwars door en over hun gebied en vormen den schakel in den ketting tusschen het hooge Noorden van Europa en het Zuiden van Australië..... laat Indië daarvoor zorgen, voordat het te laat is..... Alle hens aan dek!

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Neneh Bagal.
 „Pait” schrijft in de „Perniagaan” van 6 Jan. 1925, dat de plaats Tamboen (West-Java) bekeerd door de vele dáár aanwezige rijstpelmolens en rucht door het vele slechte volk dat er verblijft of rondzwerft.
 Gewoonlijk ziet men in de praktijk mannen met en moed zich met het rooversbedrijf bezighouden doch tot verbazing van de menigte, hebben te boen eenige vrouwen liefhebberij in dat bedrijf en len zij zich zelf aan het hoofd van eene rooversband daarbij de snelreinen gebruikende als middel van voer.

De namen dier roovers, zoowel van de mannen van de vrouwen, zijn bij de bevolking wel bekend doch de beruchtste onder de vrouwen was Neneh Bagal, die thans haar beroep heeft opgegeven en desa Tjeketing woont, welk dorp op een afstand van eenige palen van Tamboen is gelegen.

Toen zij haar bedrijf met de mannen nog uitoefende was zij een der moedigsten, terwijl de mannen, het op het beslissend oogenblik aan moed ontloopen door haar met haar revolver werden bedreigd.

Dat vuurwapen had zij ten allen tijde bij zich, wel in actie als in haar slaapplek en als er dan sonen voorbijgingen, die in het bezit waren van of goederen, dan werden zij al spoedig het slachtoffer van haar roofzucht.

De handelaren, die op de hoogte waren van den stand, trachten haar, door afkoop, gunstig te stemmen en zich op die wijze vrij te koopen en het molentoonloopen.

Neneh Bagal had 6 mannen die in hare woning de grootst mogelijke eenzijdigheid leefden.

Wanneer men haar ontmoette, zegt de schrijver, zij den indruk van een gewone vrouw te zijn, doch men haar langer leerde kennen, bemerkte men welk een krachtige persoonlijkheid in haar lichte schuld.

Een Europeesch Assistent ter Oostkust van Sumatra door inlandische vrouwen aangevallen.

Dat de inlandische vrouwen zich ook buiten eiland Java weten te roeren, zou men kunnen oorkenen uit hetgeen in dezelfde „Perniagaan”, als waar in het vorige bericht sprake is, wordt medegedeeld ter zake van een aanval door vrouwen op den assistent W. L. A. Smulder, in dienst van de Senembah Maatschappij ter Oostkust van Sumatra en wel op de bouwonderneming „Panara”.

Na reeds eenigen tijd zijne functien in de werklust te hebben vervuld, werd hij op zekeren dag, ter zij derwaarts ging, op minzame wijze aangesproken door 6 inlandische vrouwen, die hem vroegen van heen hij ging.

Plotseling werd hij op aanstoken van een der taalste vrouwen, door allen aangevallen en met als wapens medegebrachte draaglaten geslagen, zoo hij zich met den gebruikelijken rotanstok moest verdedigen en beschermen.

Het rumoer lokte tal van werknemers uit de buurt die den aanval wilden herhalen, waarop de assistent gedwongen werd zijn revolver te gebruiken en mede de aanvallers in bedwang te houden.

Volgens het bericht werd eene klacht bij den Gouverneur van Loeboe Pakam ingediend en de assistent Smulder van zijne functie ontheven.

Deze was in het geheel niet gewond en dat geeft den verslaggever aanleiding tot het veronderstellen van de mogelijkheid dat het bovenvermelde bericht niet geheel en al met juistheid is weergegeven.

Eveneens is het voor hem eene vraag of genoemde assistent wellicht in eenige relatie stond tot de aanvallers, die haar zin niet krijgende, besloten tot den aanval.

In elk geval is het, gegeven de omstandigheden, moeilijk ten deze te zeggen aan wien de schuld is van het gebeurde.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De kleur van rood in China.

II (Slot).
 Wel is waar bracht elke verandering van dynastie gedurende eenigen tijd rust, doch wanneer het nieuwe

Melkinrichting „DUINDIGT” Beekl. h. Stephensonstr. Tel. 34207
 Valkenboschlaan 200 - Tel. 32172

zijn de adressen voor

MELK, BOTER, KAAS, EIEREN, ETC.

TEGEN DE MEEST SCHERP
 CONCURREERENDE PRIJZEN

THUISEBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

Hoofachtend, MELKINRICHTING „DUINDIGT”

Strijkijrichting „De Weimar”

is het beste adres voor het behandelen van
 fijn goed, Japonnen, Blouses, kanten
 Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.

J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag

TELEFOON 30869

LINNEN- EN TENNISSCHOENEN

gevestigd was, vertoonden zich weder verschijn-
 van opstandigheid, die toenamen, naarmate dat
 in handen kwam van vorstentelgen, die, gedach-
 het oude symbool van de roode kleur, het volk
 ontsmeden, dat dit overging tot brandstich-
 en moord.

de Chinese grootten deden de belofte, dat
 China van de gebrekkige toestanden zouden zuive-
 doch, hoe goed die belofte ook was bedoeld, zij
 afhankelijk van hen, die boven hen waren ge-
 met het gevolg dat die brandstichtingen en moor-
 bleven voortduren.

de meening van den schrijver bestaat er geen
 schil van toestanden als de beschrevene niet die
 men in Ned.-Indië bij de aldaar aanwezige Chi-
 sche verenigingen kan waarnemen.

besturen der verenigingen staan onverschillig
 over de belangen harer leden en lokken dienten-
 verwickelingen uit, welke voor velen hunner
 onleiding zijn zich uit de vereniging terug te
 en mededingende verenigingen in het leven
 epen.

ende, welke nadeelen aan een hooghartig be-
 vastzitten, acht de vereniging zich gelukkig,
 er nieuwe en betere regelingen worden voorge-
 doch in de praktijk neemt men zoo dikwijls
 dat, wanneer men eenmaal op het bestuurs-
 is gezeten, men dezelfde gedragslijn als de
 ere volgt, geen openhartige behandeling van za-
 belaat en van de leden geen notitie neemt.

is de reden waarom men van de Chinese
 ngingen in Ned.-Indië kan zeggen dat zij noch
 zijn noch leven.

gkomende op de toestanden in China zelf, zegt
 schrijver dat men in dat land wel zuivering kan
 nchten, wanneer een goed deel van de bevolking
 zal zijn.

Chinese gouverneurs zullen dan hunne sol-
 niet meer ten oorlog kunnen voeren, zonder dat
 daten weten voor welk doel zij hun leven geven.
 het nastreven van de persoonlijke ijdele bedoe-
 van de gouverneurs, gaan de soldaten zeker
 meer in het vuur en zullen zij de gegeven bevelen
 opvolgen.

de belastingheffing zullen zij zich niet onttrekken,
 neer zij weten dat die gelden voor nuttige doel-
 en of voor verfraaiing van het land worden be-
 doch wel wanneer zij worden benut voor den
 van kazernes, die het werk van strijdjustige
 schragen.

eene „roode” bevolking zullen die leiders ge-
 maakt zijn met zich zelf te rade te gaan en reke-
 te houden met de belangen van het volk.

rechtvaardigheid voor allen, zal de roode
 niet moede worden haar invloed te doen gelden.
 zegt de schrijver, de tijd komen, dat die kleur
 weeddracht brenge, geen zorgvolle moeilijkheden
 leven roepe en dat de overtuiging veld winne
 ook onder haar in vrede kan leven.

Het eiland „Berhala”.

berhala (= afgod) is de naam van een der uit 3
 bestaande groep, welke zijn gelegen in het
 nement van de Oostkust van Sumatra, ter hoog-
 Tandjong Bringin en Tebing Tinggi.

men dier 3 eilanden zijn Berhala, Pandan en
 worden herhaaldelijk genoemd in de Batak-
 volksverhalen.

gens het Bataksche bijgeloof zetelt op die eiland-
 geest van den Donder.

de monding der Djambi-rivier in de Straat van
 en, en tusschen deze monding en het eiland
 liggen 2 eilandjes, die eveneens den naam van
 draagen, terwijl men op de Karohoogvlakte in
 ataklanden een kampong van gelijken naam aan-

is slechts eenige kilometers verwijderd van de
 ng van Kebon Djahe en behoort tot het ressort
 XII Kota's.

eiland Berhala van de Oostkust van Sumatra is
 end en is, volgens het bijgeloof, de plaats, waar
 Idjo verblijft houdt, als zij lang genoeg zich on-
 ee heeft opgehouden vóór de monding van de
 Aier rivier.

woont op het eiland Datoe Roembia Gande,
 zenaar, dien men roept en die hulp verstrekt
 en, die daarom vragen en in moeilijke levens-
 igheden verkeerden.

(Perniagaan van 3 Januari 1925).

Wijlen Dr. Sun Yat Sen.

hoofdplaats Menado, is, volgens mededeeling, voorko-
 mende in de „Keng Hwa Poo” van 21 Maart 1925, van
 het Chineesch Consulaat te Soerabaja het bericht ont-
 vangen van het overlijden op 62-jarigen leeftijd te Pe-
 king van den bekenden Chineschen volksleider Dr.
 Sun Yat Sen op den 12en dier maand, des morgens ten
 9 ure.

Hij was een der voornaamste medewerkers bij het
 tot stand komen van de Chineseche Republiek en haar
 eerste president.

Gedurende den laatsten tijd overschatte hij zijn
 werkkraft en hield hij geen rekening met zijn ge-
 zondheidstoestand, vooral bij het voorbereiden van de
 Sian Ho Hwee Gie conferentie te Peking.

Dr. Sun Yat Sen was lijdende aan leverbezwaren,
 die in zoodanigen omvang toenamen dat eene operatie
 noodzakelijk werd geacht.

Wel bracht de operatieve behandeling verbetering
 in den toestand, die zich in het begin gunstig liet aan-
 zien, doch één maand later werd reeds het bericht
 van het overlijden vernomen.

Deze tijding stemt zonder twiifel tot droefheid en
 weemoed bij een groot deel van de Chineezzen, die in
 Dr. Sun Yat Sen een volksleider zagen van de beste
 soort.

Van 14 tot 16 Maart 1925 woei de Chineseche vlag
 te Menado half-stok en waren de winkels op laatst-
 gemelden dag tot 12 uur 'smiddags, als teeken van
 rouw, gesloten.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Gedenkbok jubileum S. S. in Ned.-Indië.

Bij de Topografische Inrichting te Weltevreden is
 verschenen een Gedenkbok der Staatsspoor- en Tram-
 wegen in Nederlandsch-Indië 1875—1925, samengesteld
 door S. A. Reitsma, hoofdamtenaar ter beschikking der
 S.S. en Tr. met medewerking van de verschillende
 diensten.

Het werk telt ruim 200 blz. in 4° formaat en is ver-
 uucht met tal van portretten, platen en tekstillustraties;
 gedrukt op fraai papier met mooie lettersoort legt deze
 uitgave getuigenis af dat de topografische inrichting
 ook op typografisch gebied schitterend werk kan ver-
 richten.

In hoofdstuk I wordt de voorgeschiedenis uiteengezet,
 waaruit o.m. blijkt dat er heel wat strijd is gevoerd voor
 de eerste spoorweg op Java tot stand is gekomen, het
 II hoofdstuk behandelt het tijdvak van aanleg tot het
 begin der exploitatie, III het exploitatietijdperk tot 1894,
 IV dat van 1895 tot heden. De hoofdstukken V en VI
 bevatten mededeelingen over de organisaties en het
 personeel, terwijl in het VIIe en laatste, tevens het uit-
 voerigste hoofdstuk, het eigenlijke bedrijf wordt be-
 schreven.

Het Indische boek der zee.

Als uitgave van Volkslectuur te Weltevreden is ver-
 schenen „Het Indische boek der zee”.

Tegelijk met een ex. van dit werk ontving de redactie
 van de Locomotief een schrijven van Dr. Rinkes namens
 de commissie van redactie over de totstandkoming en
 den inhoud, waaraan genoemd blad (Nr. van 6 April)
 toevoegt:

„Tot zoover Dr. Rinkes. Hij heeft met het boven-
 staande van het voor ons liggende boek niets te veel
 gezegd. Aan de technische uitvoering van het werk
 is zeer veel zorg besteed. De illustraties, meer dan 300
 stuks, geven bij het doorbladeren van het boek den in-
 druk, dat er door de commissie van redactie met ernst
 naar gestreefd is om een zoo volledig mogelijk beeld te
 geven van het omvangrijke bedrijf van zeevarend Indië.
 Dat streven heeft goede vruchten gedragen. Het werk,
 dat den inschrijvers wordt aangeboden, verdient een
 goede plaats in de boekery van iedereen, die deze water-
 rijke kolonie en haar volken tijdens zijn verblijf in Indië
 heeft lief gekregen.”

We hopen op dit Indische boek der zee terug te
 komen, wanneer het hier te lande te raadplegen is.

Plantkunde.

Wij ontvingen een exemplaar van een door den heer
 J. den Hollander samengesteld werkje over plantkunde.
 Het boekje is bestemd voor scholen van voortgezet
 onderwijs in Indië. Aan het voorbericht is het volgende
 ontleend:

Dit boekje is ontstaan bij het geven van plantkundig
 onderwijs op de Indische Mulo-school. Het is voor die
 school bestemd, al zal het wellicht ook bruikbaar blij-
 ken voor scholen met gelijkwaardig leerplan. Het geeft

VERKOOPLOKAAL

v. Slingelandstr. 52

Prima 2de Hands-Meubelen

Beste adres voor Verlofgangers of die zich
 voor goed willen inrichten

N.V. STOOMWASCH- EN STRIJKINRICHTING

voorheen

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij GEBR. POLKAMP & Co

Fabriek en Kantoor:

Wolfskuilscheweg - Telefoon 1641

Filialen:

ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN

BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BAHLMANN & Co

GROOTE MARKT 13-14-15

NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres

voor

MANUFACTUREN
 DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
 STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten Brandstoffen
 prima en tegen concurreerende prijzen

C. DE BRUIJN

Winkertstraat 43 Telef. 34088

Essences, Vleeschwaren
 Koloniale Waren
 Indische Ingrediënten
 Bezorging door de geheele stad

NIJMEGEN

GEBRS v. WOERKOM
TELEFOON 117 . . NIJMEGEN

KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES,
DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE
RIJSTTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-
BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

MEUBELLEN

voor elken stand, voor elke beurs
en in alle stijlen

Meubelmakerij P. H. VERSTEGEN
Platenmakerstraat 7 - NIJMEGEN - Ziekenstraat 16

REISSEIZOEN

Bezorgen van Passagebiljetten voor Land- en Zeereizen
(zonder eenige prijsverhoging).

REISCREDIETBRIEVEN

Vreemd Geld, Reisbagage, e.a. - Assurantiën.

Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

Piano's

Orgels

G. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelnano's

BRANDSTOFFENHANDEL
2e Walstraat 102 - Telef. 1079

HANDEL IN ALLE SOORTEN

BRANDSTOFFEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
F. L. VAN WEZEL

NIJM. GOEDERENVERVOER
WILLEM v. WEZEL

V. d. Havestraat 2-4 .: Telefoon 2670 .: NIJMEGEN

VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

VOOR INDIË
ROODE EN GROENE SCHOENEN.
IN SUËDE EN GLACÉ.

VOORHANDEN BIJ

ANTOON PEPPERZAK,
BROERSTRAAT 11 NIJMEGEN.

Naaml. Venn. Maatschappij
KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN
voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**
SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399
naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

's-Gravenhaagsche Begravenis-Onderneming

C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG

Telefoon 33788 - Postrekening 46391

alleen hoofdzaken, ontleend aan overal gemakkelijk verkrijgbare planten; de plantenfamilies zijn zoo gekozen, dat de belangrijkste cultuurgewassen tot hun recht komen. De keuze kan tot iederen omvang, al naar den tijd, worden uitgebreid en naar plaatselijke behoeften worden gewijzigd; de eenige zorg daarbij is dat men niet verdrinkt in de massa en dat het overzichtelijk geheel behouden blijft. (Loc.).

Het Kon. Koloniaal Instituut.

Kees van Hoek schrijft in het jongste Nr. van het Belgische koloniale tijdschrift „Congo” een zeer waardeerend en lezenswaard artikel over het Koninklijk Koloniaal Instituut te Amsterdam, „de instelling waar wetenschap en praktijk elkaar de hand reiken, het levend organisme, waarvan vormende kracht uitgaat in wijden kring en dat den weg zal wijzen aan het jonge Nederland om de schoone, doch vruchtbare taak te vervullen: Groot-Nederland tot bloei en ontwikkeling te brengen en met eere te doen uitkomen in den wedloop der natien.”

De schr. heeft een goed werk verricht door den Belgen te toonen dat Nederland, als koloniale mogendheid, eene inrichting bezit welke een sprekend bewijs aflegt van hetgeen een klein land op dit gebied vermag.

De vergissing begaan op p. 387 (noot 2) dat de Ned. Indische Bestuursacademie in Den Haag een der speciale inrichtingen is waar koloniale opleiding wordt gegeven, verdient wellicht rectificatie in een volgend Nr. van „Congo”; deze instelling is immers reeds eenige jaren geleden opgeheven.”

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 20 (15 Mei). Berichten van de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut. No. 21. Over patchouly-olie en patchouly-blad van Atjeh (N. Sumatra), (slot). — De samenwerking der proefstations. — De toekomst van Suriname (persgesprek met Prof. Mr. J. C. Kielstra, ontleend aan De West). — Uitvoer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. (Tegen paalworm bestand Indisch hout. — Het houtbedrijf in Suriname. — Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam). — Financiële berichten en verslagen, zoodat de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Inst. geeft in dit nummer recente literatuur over oien, vetten en wassen.

De Indische Loods.

No. 13 (10—16 April '25). Onder het opschrift „Mala-ka (9 April 1825)” geeft Prof. dr. E. C. Godée Molsbergen historische bijzonderheden over deze voormalige Nederlandsche bezitting, waar op genoemden datum, dus een eeuw geleden, voor goed de Hollandsche vlag is neergehaald.

Verder noteeren we uit dit Nr.: Handel in Indië (ontleend aan een artikel van A. F. Simon Thomas in „Middenkoers”). — De Indologische faculteit. Geen aanslag op Leiden of Utrecht (het vlugschrift van Mr. I. A. Nederburgh). — Kolonisatie als staatsplicht.

Indië Geïllustreerd Tijdschrift.

9e jaarg., afl. 4 (13 Mei). Het zieleleven der Indonesiers. Java, III (met ill.). — De inheemsche nijverheid op de vijfde Ned.-Indische jaarbeurs te Bandoeng, door K. G. V. Mentel. (Vertegenwoordigd waren: batik-kunst, weefindustrie, lederbewerking, metaalbewerking, vlechtwerk, hoorn-, ivoor- en schildpadbewerking, houtbewerking, keramische nijverheid). — Schetsen naar herinneringen van een oud Indisch officier van gezondheid (vervolg).

Reisgids Kon. Paketvaart Mij.

De Kon. Paketvaart-Maatschappij heeft een beknopte alphabetische reisgids uitgegeven ten behoeve van hen die met hare booten de talrijke Indische havens bezoeken. De gids telt 185 bladzijden en bevat een kaart van den Indischen Archipel, welke een denkbeeld geeft van het uitgebreide net van stoomvaartlijnen waarmede de Arch. door de P. Mij. is overdekt. In den Gids zijn de kustplaatsen naar hare grootte korter of langer beschreven. Waar er aanleiding toe bestond, zijn naast de inlichtingen voor de reizigers omtrent het plaatselijk vervoer te water en te land, de verplegingsgelegenheden, de bezienswaardigheden enz. vermeld.

De reisgids is verkrijgbaar ten kantore der Maatschappij te Amsterdam. (Ontleend aan eene uitvoeriger bespreking in bovengemeld Nr. van Indië).

Archiefstukken over Indische onderwerpen.

In het eerste deel der Verslagen omtrent 's Rijks oude Archieven over 1923 ('s-Gravenhage, Algem. Landsdrukkerij, 1924) bevat bijlage VIII eene beschrijving van een verzameling stukken, afkomstig van Mr. Paulus van

der Heim (o.a. van 1806—1810 Minister van Koloniën waarvan verschillende bescheiden betrekking hebben op Oost- en West-Indië).

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 41 (11 April '25). Bemestingsproeven, door Th. G. E. Hoedt. — Heuvelzaad als plantmateriaal. — Een goede, weinig bekende leguminose, door H. Kremer. — Memorandum betreffende een reorganisatie der bergcultures. — Sprokkelingen uit de buitenlandsche pers. — De thee-positie. J. H. Marinus (de veteraan van Simeloengoen), 60 jaren.

De Mijningenieur.

De April-afl. opent met een redactioneel artikel, wijd aan Dr. ir. R. D. M. Verbeek, bij gelegenheid van diens 80en verjaardag op den 7en April j.l.; een buitengewoon goed portret vergezelt de sympathieke woorden. — Overigens bevat de afl. o.m.: Het opspreken ertsen langs electrischen weg, door ir. A. L. ter Horst (vervolg). — Iets over de vooruitzichten van den mijnbouw in Nederlandsch-Indië, door Dr. ir. J. K. Gelder. — Brand te Loa-Boeah. Laatste woord door Nering Bögel. — Olie en de politiek. — Veranderingen in de petroleum-industrie.

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 7 (1 April '25). Beschouwing over de toepassing van den Odar-snoei in een zwakke thee-aanplant, door A. J. Doorman. — Zaad als plantmateriaal, door Dr. W. H. Arisz. — Bereiding van cinnella-olie, door W. Bobiloff. — Het proefstation Malakka (Overzicht door Dr. A. J. Ultée). — De economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië. Voordracht van Mr. J. D. Jongeneel, gehouden tijdens de 6e wetenschappelijke samenkomst van Indische landbouwtechnici te Wageningen. — Het laatste oordeel. (Aan woord van Mr. A. van Gennep). — Bevolkingsrubriek. Verrassende cijfers.

Mededeelingen van den Burgerl. Geneesk. Dienst.

Deel I van jaargang 1925 bevat de volgende bijdragen: Kristallen en pigmenten in levende weefsels, door A. J. G. Oudendal (met aff.). — Over Metagonia Jokogawai in Ned. Oost-Indië, door Dr. Hilde Mengel Presser (met ill.). — Coagulatieproeven bij de zuivering van rivierwater, door Ir. G. P. Mom. — De assainement van Baoc-Baoc, hoofdplaats van de onderafdeeling Beoton (Zuid-Oost-Celebes), door Th. L. van Halbeek. Met een voorwoord van Prof. Dr. E. Rodenwaldt.

Kerk en Zending.

Berichten uit de Heidenwereld. Mei '25. Reis naar het Saramacca-gebied (Suriname), door W. Burkhardt (slot). — De beweging op Nias geleend aan Evang. Missionsmagazin). — Het Missiewerk. Mei '25. Het begrip „zonde” der Indonesiërs, door J. van der Kolk. — Indië en Indische Missies. — De Banier. 10 April '25. Nationaal Christendom in Java, door H. Kraemer.

Gedachten na 20 Indische dienstjaren.

Onder dit opschrift publiceert een ongenoemde schrijver in het Ind. Vrijzinnig Weekblad een reeks bijdragen, welke alleszins de aandacht verdienen. In het Nr. van 11 April luidt de ondertitel: De domme, onbruikbare Inlander, waaruit het volgende brokstukje wordt onttomen.

Ik weet niet hoe de Inlander was vóór de Hollanders op Java kwamen, maar hoe hij was toen ik twintig jaren geleden daar voet aan wal zette, weet ik wel... In het begin hield ook ik veel Inlanders voor groote leugenaars, doch naderhand begreep ik veel van hun waarheid spreken. Waar het vrij uitspreken van waarheid hun slechts nadeel, afsnauwning zoo kastijding, straf, of minstens het bekende: loe koeran adjar (onbeschoft, een in Inlandsche ooren zeer beledigend klinkend verwijt) bezorgde, werden zij „taloer tahoeers” of verdraaiden de waarheid om vrij uit te gaan. In hun vuistje lachten zij natuurlijk om den waanden blanda, die bedrogen wilde worden.

Het den Inlander verwijten, dat hij dom en onbeschoft is en voor niets deugt... is een onhandig verwijt van den opvoeder. Wanneer na drie honderdjarige voogdijnschap de leerling nog steeds voor niets te gebruiken is, zou het wel eens aan de methode van opvoeden kunnen liggen. En dan kon het wel eens gebeuren, dat die leerling ging nadenken of naar een anderen beteren opvoeder uitzag, of het desnoods maar opzichzelf ging probeeren.

B. G. TAL, Leraar M.O. Boekhouden
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Opleiding voor het M.O. Examen en voor
het Examen Privaat-Doctent
(Genootschap voor Practisch Handelsonderwijs)

C. A. v. Monsjon, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

Nederlandsche Kroon

RIJWIELEN

F. P. JANSSEN - Wassenaar
TELEFOON KIEVIET 562.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche...
Stof over en voor Aneta's staf. Uitgegeven bij gelegenheid van het achtjarig bestaan van het persbureau op 1 April 1925. (Weltevreden, Albrecht en Co.).
Van Batavia naar Telok Betong (met ill.), door C. de...
Promotie honoris causa van dr. J. W. IJzerman tot...
Het gouden jubileum der Staatsspoorwegen in Ned.-Indië, door H. v. B. (De Ingenieur, 16 Mei '25).
... van met verlof in Europa aangekomen zijnde...
... officiële gegevens samengesteld door J. J. H. ...
... Handelsevoorlichting. (Scheveningen).
... Militair Tijdschrift. 1e vervolg op de „stelsel...
... geordende inhoudopgave”, 1903-1924. (Orgaan...
... Indische Krijgkundige Vereeniging No. 71). (Ban...
... 1925).
... vloot voor Indië. Verkiezingsbrochure 1925, uit...
... in overleg met het Bestuur van de R.K. Staats...
... door L. J. M. Feber, (Leiden).
... en kinine. Eenige bijzonderheden betreffende...
... anacultuur en de bereiding en den verkoop van...
... bast en van kinine. Uitgave van den Dienst der...
... stellingen in Ned.-Indië. (Niet in den handel). (Welte...
... vreden).
... expeditie. Uitkomsten op zoologisch, bota...
... oceanographisch en geologisch gebied, verzameld...
... Oost-Indië, 1899-1900, aan boord H. M. Siboga...
... graphie 56: Geologische Ergebnisse der Siboga...
... tion, von A. Wichmann. Mit Abbild. (Leiden, E. J.

eenige nieuwe belangen in Zuid-Amerikaansche onder-
nemingen. Door deze afschrijving en door de totale
toepassing van de vroegere „reserve voor buitengewone
omstandigheden” pro resto f 151.988 op de activa on-
zer filialen, zijn onze onder „bijkantoren” paraissee-
rende belangen gebracht op een alleszins veilig te ach-
ten peil. Mochten niettemin in de toekomst onverhoopt
in onze overzeesche vestigingen buitengewone verlie-
zen ontstaan, dan zal de na te noemen „reserve op bij-
kantoren” ons in staat stellen, die in de eerste plaats
daardoor te dekken.
Wij hebben in den loop van het jaar een gunstigen
verkoop van eenige op Curaçao gelegen terreinen aan
de Curaçaosche Petroleum Maatschappij tot stand ge-
bracht. Van het daarvoor ontvangen bedrag hebben
wij f 50.000 in mindering gebracht van de boekwaarde
der gebouwen en terreinen op Curaçao en het saldo ad
f 1.450.000 naar de winst- en verliesrekening over-
geboekt. Wij gevoelen daartoe volle vrijheid, aangezien
de boekwaarde van de rest dezer bezittingen alsdan
in verhouding tot hun omvang en werkelijke waarde
nog zeer matig genoemd mogen worden.
Intusschen zijn wij met het oog op de toch reeds
gunstige resultaten van ons bedrijf in de gelegenheid
het genoemde bedrag grotendeels te bestemmen voor
de versterking van onze financiële positie. Daartoe
stellen wij aan uwe vergadering voor, op grond van de
slotafrekening van art. 18 der statuten, alvorens tot ver-
deeling der winst over te gaan, daaruit toe te voegen
aan de statutaire reserve een bedrag van f 725.000, en
bovendien te vormen een nieuwe „reserve voor bij-
kantoren” van f 300.000 en een „ondersteuningsfonds”
van f 100.000.
Indien het voorstel om aldus van de jaarwinst ad
f 2.042.862 het bedrag van f 1.125.000 te reserveeren,
wordt aangenomen, dan zal beschikbaar blijven een
saldo van f 917.862 en zal hiervan een dividend kun-
nen worden uitgekeerd van 12 %, waarna als onver-
deeld dividend resteert f 12.413.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.

DE GRUIJTER & Co.

DEN HAAG
AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
:: Bewaring bagage ::
voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Curaçao.

Saba.

Het gebeurt niet dikwijls, dat wij berichten van Saba...
Daarom ontleenen wij thans met te meer...
... een bericht aan *New Life*, het St. Martijn-...
... blaadje, dat van bevoegde zijde vernam, dat er...
... is, dat de zwavelmijnen op Saba weer bewerkt...
... den.
... volgens de *Encyclopaedie van Ned. West-Indië* is in...
... de zwavelontginning gestaakt, mee om de moei-
... heid van verscheping aan de steile kust. Omstreeks...
... 1905 zou de ontginning opnieuw ter hand geno-
... men, maar weer opgegeven zijn.

Kon. West-Indische Maildienst.

Van het verslag over 1924 ontleenen wij, dat de...
... in het afgelopen jaar minder bevredigend was...
... winst bedraagt f 5905.— tegen f 5082.— in 1923...
... uitkeering kan niet plaats vinden.
... stijging der stookolieprijzen, waarvan de invloed...
... gedeeltelijk door de daling der kolonprijzen...
... gemaakt zal worden, zal in het loopende jaar...
... een hogere uitgave komen te staan.
... de *Amigoe* deelt meer, dat de ss. *Oranje Nassau*...
... van van *Nassau* van de Colon-lijn in de Suriname-...
... zullen overgaan, en dat de *Rembrandt* en de *Vondel*...
... de Stoomvaartmaatschappij Nederland in huurkoop...
... de K. W. I. M. gekomen zijn.
... het blad deelt ook mee, dat de ligplaats der K.W.I.M.-...
... zal verbeterd worden, en is ingelicht, dat de...
... zal worden verhoogd en ijzeren loodsden zullen...
... worden.

Curaçaosche Handelsmaatschappij.

Van het verslag over 1924 ontleenen wij het vol-
... gende:
... in ons vorig jaarverslag uitgesproken verwacht-
... dat als gevolg van de prijsverbetering van vele...
... sche producten de koopkracht der betrokken pro-
... dukten zou stijgen en ons bedrijf daarvan in...
... opzicht den gunstigen invloed zou ondervinden,
... niet teleurgesteld. In samenwerking met onze...
... overzeesche vestigingen, die weder in belangrijker...
... dan de laatste jaren het geval kon zijn, tot de...
... bijdroegen, bereikten wij een bevredi-
... gende exploitatie-uitkomst.
... ten vorige jare op „extra reserve” geboekte...
... hebben wij bestemd voor afschrijving op

Loods.

Met de *Crijnsen* is een nieuwe loods voor de haven
van Willemstad aangekomen, n.l. de heer W. Groene-
veld. Deze is aangesteld als loods voor de Caracasbaai.

Schoolopziener.

Naar wij vernemen heeft de Regeering tevergeefs ge-
tracht een der Nederlandsche schoolopzieners tot het
aangaan van een dienstverband voor Curaçao te be-
wegen.

De Politie.

Wat is waarheid? In tegenstelling met — wat de
namen betreft — het door ons op 9 April l.l. aan een
mededeeling van het Haagsche Correspondentiebureau
ontleende bericht, lezen wij in de „Amigoe” van 28
Maart het volgende:
„Officieel is er bij het Bestuur der Kolonie nog niets
dienaangaande bekend, doch volgens particuliere be-
richten hier ontvangen zijn er uit de meer dan 20 sol-
licitanten voorloopig drie personen uitgekozen, n.l. de
heeren Alofs, Croiset van Uggelen en Jhr. Snoeck, uit
welke een nadere keuze zal gedaan worden voor In-
specteur der politie alhier. Deze drie officieren be-
hooren gedeeltelijk tot het wapen der marechaussee's,
deels tot de militaire politie in Nederland.”

Aruba.

Welk een omvang het overladen van ruwe olie op
Aruba door de *Lago Oil Co.* reeds genomen heeft, komt
duidelijk aan 't licht, uit hetgeen de correspondent van
La Union dienaangaande mededeelt:
Bijna dagelijks komt er een tankboot van Maracaibo
om haar lading olie in het moederschip *Ivergarry*
over te pompen.
Vóórdat dit schip goed en wel gevuld is, ligt er al
een groote tankboot klaar, om die lading weer over te
nemen en naar Engeland of Amerika te verschepen.
Deze week kwam de *Caloric* 10.000 ton olie innemen
voor Engeland. De vorige week nam de *Swift Eagle*
een gelijke lading mede voor Amerika.
De signaalvlag, die boven het fort op Aruba ge-
heschen wordt, als waarschuwing, dat er een tankboot
is binnengeloopt, is rood en wit met twee letters B. M.
(*British Mexican*). Waarschijnlijk behooren die trans-
portboorten tot die Compagnie.
Reeds is een Amerikaansche ingenieur de hr. Levit
aangekomen, die terstond begonnen is in de St. Nicó-
laasbaai opmetingen en peilingen te doen. Ook de hr.
Salmon, chef van de baggermaatschappij, is op Aruba.
Doch volgens de laatste berichten zal de bagger-
machine eerst half Mei op Aruba kunnen aankomen.
Toch verzekeren de Amerikanen, dat ze in 3 maanden

UIT DE VERTE

stelt de Radio U in staat de Savoy-
Havanah Band te Londen te hooren

VAN DICHTBIJ

kunt U echter de RUSSIAN
NORTH STAR hooren in het
PALAIS DE DANSE
Bezuidenhout II - Den Haag
Orchestre the Russian North
Star Jasz Band. Dir. GEORGE
NANCKCHOUNIAN.

Elken Zaterdag en Zondag Matinée v. 3.30 tot 5.30 u.

CIVIELE EN MILITAIRE
INDISCHE
UITRUSTINGEN

Witte Pakken f 9.50
en hooger

HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400

Gefillustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

Voor Hondenartikelen :

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken,
Manden, Stoelen, Halsbanden,
Lijnen, Transporthokken, enz.
IS HET ADRES :

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Woningbureau P. MAN

Steenhofstraat 5 bij 't Station - Interc. Tel. S. 45
SOESTDIJK

Verstrekt inlichtingen over Buitenplaatsen, Villa's
Landhuizen en Bouwterreinen. Zondags gesloten

Vraagt gratis *Woningcourant van Vraag en Aan-
bod van P. MAN* voor Soest, Soestdijk, Soestduinen
en Omgeving.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

Berijdt
Gazelle

Geen beter Hollandsch rijwiel

J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
'S-GRAVENHAGE.

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor
Landhuizen en Villa's, enz. enz.

Aankoop, Verkoop en Verhuuren van vaste goederen en
gemeubileerde perceelen.

Directeur: P. A. EBELING, Architect

„DE STAD UTRECHT“
OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

GEBR. GERLACH
VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
hoek Jansveld
UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers

Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

Ringers Chocolade

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam
Alkmaar

tijds met het werk der uitdieping van de St. Nicolaasbaai, dus in Augustus, zullen klaar komen.
Verschillende huizen aan de Playa (Oranjestad) zijn reeds aan Amerikanen verhuurd.
Dientengevolge begint ook daar reeds woningnood te heerschen en stijgt de huur der huizen.
Men verzekert dat de *Lago Oil Co.* nog 6 tankbooten meer in de vaart zal brengen tusschen Maracaibo en Aruba voor aanvoer van ruwe olie. (A. d. C.)

Geschiedkundige sprokkelingen.

Op een verzoek van Jean Laonta en Thomas Spence om met hunne metgezellen hunne kunst in het koorden-dansen, springen en Paard-rijden op Curaçao te mogen uitoefenen, is 17 Juni 1819 door den Gouverneur-Generaal gunstig beschikt onder aanbeveling „alle die voorzorgen te gebruiken tot voorkoming van geschillen en onaangenaamheden waardoor de algemeene rust zoude kunnen worden gestoord.“

Uit den Verrren Vreemde.

Rondom de Fransch-Amerikaansche oorlogsschuld.

De aandrang van de V. S. van N. Amerika gericht tot de staten, die een oorlogsschuld te vereffenen hebben, om eindelijk eens met afbetaling te beginnen of althans met een plan te komen, waardoor de afdoening binnen afzienbaren tijd tot een waarschijnlijkheid wordt gemaakt, heeft vooral in Frankrijk de gemoederen in beweging gebracht. Hiertoe werkte mee dat de Amer. Senator Borah, die de gave wel bezit aandacht voor zijn opinie te trekken, bij een bespreking van deze kwestie zelfs had durven spreken van dwangmaatregelen als Frankrijk volhardend blijft in zijn weigering van afbetaling, en dat de Amer. gezant te Londen Houghton zich tezelfder tijd uitliet over de noodzakelijkheid voor Europa om met de destructieve methodes op te houden, daar Amerika Europa niet helpen kan als het met eigen vernietiging blijft doorgaan.

Tot de ontboezemingen, raadgevingen en wanhoopskretten door deze situatie uitgelokt behoort ook het wederom naar voren brengen van een al wel meer geopperd (en ook door ons dan al meer hier vermeld) denkbeeld, enkele der Franche eilanden in de Antillen, dan wel de niet ver van New Foundland gelegen vischerseilandjes St. Pierre en Miquelon aan de V. St. af te staan, ter kwijting van de geheele oorlogsschuld, dan wel van een groot deel daarvan.

Zij die een dergelijke ruiling bepleiten wijzen op de geringheid van 't offer, waar 't eilandjes geldt wier bestaan in Frankrijk ternaauwernood bekend is, die Frankrijk meer kosten dan opbrengen, die ook om andere redenen, behalve de historische traditie, geen betekenis voor het moederland hebben. Zij verzekeren, dat de bewoners ervan er meer belang bij hebben deel van de V. S. te gaan uitmaken, dan vergeten puntjes van Frankrijk te blijven. Zij beweren ook dat Frankrijk zich over een dergelijken afstand niet zou behoeven te schamen, herinnerende aan de daad van Lodewijk XV, die Canada voor Frankrijk deed verloren gaan, en aan den afstand door niemand minder dan Napoleon I van de provincie Louisiana, tegen betaling van \$27.000.000 aan de V. S., omdat hem de middelen ontbraken om haar tegenover de Engelschen in veiligheid te stellen. 't Volgens hun oordeel te brengen offer, zou Frankrijk van een schuldenlast ontheffen, die op heel zijn gebied en heel zijn bevolking drukt. Gaat Frankrijk er niet goedschiks toe over, dan kan de dag komen, dat Amerika de bedreiging van er zich dan maar kwaadschiks meester van te maken zou uitvoeren. Dan zal alles verloren kunnen raken, ten koste nog van nieuwe miljarden. Dit alles is een herhaling van hetgeen bij vorige gelegenheden t.z. ten beste is gegeven, alleen pakt bij menig Franschman, onder den druk van de belastingen en bij de aankondiging van onvermijdelijke verzwaring van dien druk, de argumentatie wellicht eerder dan voorheen. De voorstanders beweren dat 't aantal hunner stille medestanders zeer talrijk is. Hoe dit zij, uit de pers kunnen zij zeker veel meer bewijzen van afkeuring en van verontwaardiging vernemen, dan van instemming.

Dat Lodewijk XV 't tractaat van Parijs ondertekend heeft, waardoor hij een deel van 't bewonderenswaardige wereldwerk van Richelieu, Colbert, Lodewijk XIV teniet deed, strekt hem niet tot eer, dat Napoleon Louisiana liever aan Amerika dan aan zijn scherpsten vijand Groot-Brittanië gunde is te vergeven, maar de daarin opgesloten afstand van grond zal hem zeker toch pijnlijk hebben aangedaan. Tegenover boutades van een Amer. senator, die vertellen mag wat hem voor den

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeeltige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 1366
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

mond komt, staan geruststellende en sympathie uitingen van den vroegeren president Wilson en tegenwoordigen Coolidge, van den invloedrijken Davison en van tal van Amer. departementsleden.

De gevoelsnoot wordt treffend aangeslagen. Ook eilanden hebben hun contingent geleverd aan verdedigers van den Franschen bodem, hebben bijgedragen de verwoeste streken op te bouwen. Moet Frankrijk uitmaken, dat zij aan het moederland niet gehecht en hen als koopwaar aanbieden om uit zijn schuld komen? Is dat de manier waarop Frankrijk zich van andere-, die hoogere-, zijn eereschuld tegenover de woners van de ver afgelegen eilanden zal kwijten?

Verdient dit twistgeding, ook om het telkens terugkeeren ervan, onze oplettendheid, mede in band van Nederland's positie in de Antillen, en de elke Amerikaanse ziel huzende Monroe-leer, komen in de beschouwingen, welke in de pleidooien voor en tegen gevochten worden, bovendien op den voor die, los en afgescheiden van de oorlogstransactie, betekenis hebben als aanwijzingen voor de welbewuste wereldpolitiek van de V. S.

In den senaat wordt telkens gewezen op de strategische waarde van het Panama-kanaal, waardoor de gemeenschap der vloten in den Atlantischen- en Stille Oceaan onvoldoende verzekerd is. Daarbij wordt ook gaarne gewag gemaakt van het belang, dat de eilanden hebben, die in de Caraïbische Zee en in de Golf van Mexico onder Britsche of Franche vlag staan, voor het geval dat 't eens onverhoopt tot een gewapend conflict mocht komen.

In Amerikaanse marine-kringen is gewezen op strategische waarde, die Tahiti, de Markiezen eilanden en de dieper in den Pacific gelegen Gezelschapseilanden Nieuw Caledonië en de Nieuwe Hebriden eventueel kunnen krijgen.

In 1917 namen de V. S. de eilandjes St. Croix, St. John en St. Thomas van Denemarken over.

Van de republiek Nicaragua hebben zij het recht gekocht om de Fonseca-baai tot een marine-basis te richten.

Met Columbia en Ecuador, de Z.-Amer. staten die westkust 't dichtst bij het Kanaal van Panama gelegen zijn, en met Guatemala, Honduras, San Salvador, midden-Amerika zijn zij in relaties, waarbij de V. S. een groote rol speelt, en die er hun grooten invloed geven, evenals zij in de groot eilanden Cuba en in de Caraïbische Zee, een suprematie uitoefenen, welke de buitenstaander duidelijk waarneemt dan de rivaal-ingen van die landen zelf wel willen bekennen.

Berperking van vlootbouw, conferenties te Washington ter bevordering van den vrede, tot verbod van stikstoffen als oorlogsmiddel, versterking van de positie van het Panama-kanaal, groote vloot-manoeuvers, op 't onvoldoende wijzen van de Amer. marinekringen, heel gemakkelijk is dit alles niet uit elkander te houden of met elkander te rijmen, zoo is ook 't verband van dit alles met den aandrang van de V. St. tot delging van de oorlogsschuld niet zoo dadelijk en eenvoudig als wijzen, toch is 't niet onmogelijk dat de uiteenloopende deels zelfs tegen elkander inlopende lijnen, zich op dadelijk wat naar elkander zullen voegen.

Bij een vorige gelegenheid, toen wij h. t. p. na bezoek van Minister Sarraut aan St. Pierre en Miquelon de destijds opduikende verkoopkwestie bespreken wezen wij op een middenweg, die de gevaarlijke gronden kan doen vermijden. Geen verkoop, geen lang van de bewoners. Als tegengescchenk andere kwijtschelding van de oorlogsschuld, als edelmoedige daad.

Dat zou niet hetzelfde zijn als verkoop, of als na geding en bij contract. Geschenken over en weer, van vriendschap getuigen en de vriendschap versterkende.

Zuid-Afrikaansch officieele taal.

Wij kennen de toestanden in Z. Afrika niet voldoende om de strekking te peilen van de geseinde beslissingen, waardoor daar aan het z.g.n. Afrikaansch een plaats is ingeruimd, als voertaal en draagtaal van de officieele gedachte, naast het Nederlandsch en Engelsch. Tasten wij niet te ver mis in onze schatting van de betekenis ervan, dan komt deze hierop neer, dat het Zuid-Afrikaansch, dat als omgangstaal in de kring verspreid is, dat zich in de pers een plaats meesterd heeft, dat verdienstelijke beoefenaars in proza en poëzie gevonden heeft, nu weer een schrede en zeer belangrijke gedaan heeft naar de verovering van erkenning als de algemeene en de officieele taal van Z.-Afrika, naast het Engelsch, voor zoover aan dit erkende importtaal een plaats blijft toegedacht.

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN
1e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN
TOUSSAINTKADE 20
VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Y. J. VAN BEEK
NIEUWE MOLSTRAAT 35 :: DEN HAAG
WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
MET AFDEELING CHEMISCHE WASSCHERIJ
SPECIALE PRIJZEN VOOR VERLOFGANGERS

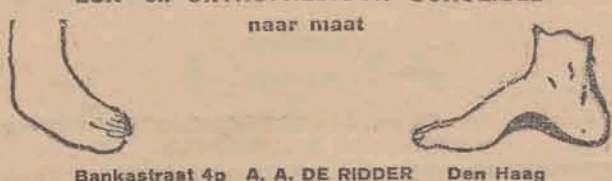
ELECTRISCHE GEYSERS
Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
Complete Electriscche Sanitaire Installatiën
W. G. SCHEERES
Electro-technisch Bureau
DEN HAAG
Kantoor en Monsterkamer Hooigracht 1c Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 6

„AU PIGEON VOYAGEUR”
211 Boulevard Saint Germain - Paris
Hoofdbureau voor Nederland:
Daguerrestraat 95 - Den Haag
Het nieuwste op het gebied van
Radio
zoowel complete Toestellen als Onderdeelen.
Vraagt Catalogus

Fa v. ASMA VAN DONGEN
Lood-, Zink- en Sanitaire Werken
Toonkamer
Edisonstraat 142 Tel. 33314

C. C. BORSTEN + DEN HAAG
Drogisterij „Het Gouden Kruis”
Joan Maetsuyckerstraat 177 - Den Haag - Tel. 71924
Specialiteit in Verpakte Geneesmiddelen
Groote sorteer. Kruiden en Ziekenverplegingsartikelen
Wasch- en Poets-Artikelen. Kwasten en Borstelwerk
Alle soorten Recepten worden aangenomen.
EXPORT naar INDIË VERPAKKING ONDER GARANTIE

City Theater
Tel. 15454 Veenestraat Tel. 15454
Wenscht U een avond van verpoizing en gezelligheid, bezoekt dan het intieme en luxueus ingerichte
City-Theater
Wekelijks afwisselend bioscoop-programma met attracties op het tooneel.
Dagelijks voorstelling 2.15 en 8 u. precies
Zondags doorlopende Voorstelling tegen gereduceerde prijzen

LUX- en ORTHOPAEDISCH SCHOEISEL
naar maat

Bankastraat 4p A. A. DE RIDDER Den Haag

van Mevrouw Slors te voorzien. Meer medewerking van onze leden was in dit opzicht wel gewenscht.
Op 31 Januari hielden we onze Jaarvergadering, waarop de Heer L. D. Petit ons vergastte op een causerie over Bali, met schitterende plaatjes.
22 April Jubileumavond in Tivoli met uiteenzetting en demonstratie van Javaanschen dans en Wajang door Raden S. Hardjodiringgo. De zaal was schitterend versierd; bal na. Doch de opkomst te gering.
In October en November werkte de afdeling samen met Volksuniversiteit, Bond van Ned. Onderw. en N. O. G. Georganiseerd werden: een avond met Dr. Nieuwenhuis: „Nederland's opvoedtaak in Indië”; drie avonden door Prof. J. C. Kielstra te Wageningen over „De economische ontwikkeling van Indië”, en drie avonden door Dr. J. C. Koningsberger: „Drie wandelingen door de Indische natuur” en ten slotte een filmavond. Behalve den eersten avond was het bezoek beneden het middelmatige.
Verdere werkzaamheden: Wij verleenden medewerking voor het werven van leden voor het Koloniaal Onderwijs Congres in April te 's-Gravenhage gehouden en bemiddelden of verleenden hulp:
a. aan een betrekkingzoekende;
b. over een beslaglegging in Indië;
c. over een huis te koop;
d. voor het opzoeken van het adres eener familie.
In November is mede door initiatief van het bestuur alhier een plaatselijk comité opgericht om gelden te verzamelen voor de huldiging der nagedachtenis van Gouv.-Gen. J. B. v. Heutsz en was ons bestuur vertegenwoordigd in het provinciaal comité.
Ten slotte kreeg het bestuur contact met verschillende buurtverenigingen, waardoor wij gelegenheid kregen in het nieuwe jaar in de buitenbuurten kennis van Indië te verspreiden.
Gezien de weinige bewegingsvrijheid door te kort aan geldmiddelen is dus betrekkelijk nog veel verricht kunnen worden, dank zij de krachtige hulp van het Hoofdbestuur.
Moge 1925 beter zijn!

De Secr.-Penningm.,
J. C. BAARS.

Financieel overzicht 1924.

Inkomsten:	
Contributies	f 276.—
Entréegelden	„ 145.50
Dotaties	„ 183.14½
Van Hoofdbestuur	„ 113.70
Advertenties	„ 16.50
Programma's	„ 9.75
	Totaal f 761.59½
Nadeelig saldo	„ 69.49½
	Samen f 831.09
Alsnog:	
Terug te vorderen van V. U.	f 20.10
Terug te vorderen van v. H. G.	„ 8.09
	Samen f 28.19
Bijdrage aan V. U.	„ 35.—
Vergroot het tekort met	f 6.81
Hetgeen dus wordt voor 1925. f 76.30½.	
Uitgaven:	
Zaalhuur	f 98.10
Honoraria	„ 135.45
Advertentiën	„ 46.20
Drukwerk	„ 27.17½
Werkloonen	„ 67.90
Reis- en verblijfskosten	„ 101.85
Fooien, enz.	„ 19.80
Afdracht H.B.	„ 100.10
Afbetaalde schulden	„ 183.14½
Verzekeringen	„ 10.85
Vrachten	„ 4.20
Porti	„ 36.12
	Totaal f 831.09

Aldus goedgekeurd door de financiële commissie.
De Secr.-Penningm.,
J. C. BAARS.

De Amateur
FOTO
HANDEL
TELEFOON
30098
GOUDESBLOEMLAAN 136
..... DEN HAAG

Opnamen in natuurlijke kleuren op LUMIÈRE platen zijn wondermooi.
Wij houden een speciaal lager hiervoor.

TH. MESSINK - DEN HAAG
2e SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 3509
Kledingmakerij voor Dames, Heeren en Rijkleding

Mededeelingen.

Van de Redactie.

Door afwezigheid van den bewerkter bleef in nummer de rubriek Suriname achterwege.

Van het Informatie-Bureau:

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDIËN STAATSDIENST EN VOOR 'S-LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indië Staatsdienst:
a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs het bezit der hoofdkarte;
b. verpleegsters voor het krankzinnigenwezen;
c. leeraar (of leerares) M.O. Duitsche taal (vervoegd);
d. doctoren of doctorandi Nederlandsche letteren;
e. candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch bestuur (na vergelijkend onderzoek, leeftijdsgrenzen jaar, H.B.S. 5-j. cursus of daarmede gelijk te stellen examen);
f. afdelingschef Centraal Kantoor voor de Statistiek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel;
g. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten tijdelijken dienst);
20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
a. hoofdonderwijzeres;
b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Departement van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling (voor de betrekkingen genoemd onder 10., a t/m f) de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 10., g) tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder

Mutaties van 13 tot 20 Mei.

Nieuwe leden.

Ir. M. C. Bastet, Directeur van de Curaçaosche Petroleum Industrie-Maatschappij te Curaçao. f 10.—
M. D. Enthoven, Directeur van de Pletterij v. h. Enthoven & Co. te Curaçao, Schaarloweg. f 5.—
M. J. Lusink, Oud-Agent v. d. Nederlandsche Handel Den Haag, Stadhoudersplein 21. f 7.50.
G. E. O. Roessel, Commies P.T.T., Den Haag, Fabelheitstr. 356a. f 5.—
J. T. Spijker, Delft, Voldersgracht 11a. f 5.—
P. J. Roostee, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 23. f 5.—
J. M. Tholen, Den Haag, Hotel Witte Brug. f 5.—

Adresveranderingen.

C. Adriaanse, Controleur B.B., van: Oegstgeest, W. minapark 23 naar: Voorburg, Koninginnelaan 19.
D. van der Meulen, Controleur B.B., van: Katwijk v. d. Plaskade 11 naar: Leiden, Hooigracht 75.
D. Koumans, Gep. Onderwijzer N.-I., Leiden, van: Rozenstr. 58a naar: Hooge Rijndijk 22.
Dr. G. M. Brouwer, Gouvernements-Arts, van: zorg naar: Den Haag, 2de Schuytstr. 326. f 5.—
Ir. C. A. E. van Leeuwen, Gep. Hoofd Ing. B. O. W., van: Weltevreden naar: Den Haag, Acaciastraat 152.
J. A. Rant, Amersfoort, Lange Bergstraat van: 33 naar: Den Haag, Galileistraat 150. f 5.—
Mr. S. Cohen Fzn., van: Brussel, Hotel Cecil terug naar: Den Haag, Galileistraat 150. f 5.—
C. H. Hoedt, oud-Kapitein N.-I. L., Den Haag, van: radkade 52 naar: Goudsbloemlaan 33.
E. R. de Vries, Arts, Den Haag, van: Voltstr. 60 naar: Snelliusstr. 70.
L. C. Heyting, Controleur B.B., van: Scheveningen, sierstr. 36 naar: Poerwokerto (Banjoemas), p.a. J. Heyting.
L. Nadort, Majoer Intendant, van: Den Haag, Suezkade 80 naar: Bandoeng, D. v. O.
S. C. Plantinga, Kapitein Inf., van: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 250 naar: Bandoeng, D. v. O.
E. M. Stok, Adm. Ambt. B.B., van: Seulimum naar: Meulaboh.
O. W. Veldhuyzen, Kapitein Intendant, van: Meulaboh naar: Bandoeng, Lembanweg 31.

A. GRUDA & Co. W. Pyramontkade
Telef. 3200
Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleding naar maat
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

NASPEURING
 op elk gebied, door bekwame **RECHERCHEURS** in binnen- en buitenland, speciaal tot het verkrijgen van bewijs voor echtscheiding.
DISCRETIE VERZEKERD.
HOOFDBUREAU
WAGENSTRAAT 51 'S-GRAVENHAGE
 TELEPHOON 10764 — 32133 — 72247
DAG EN NACHT GEOPEND

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
 DROGERIJEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

INDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TUHS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland verweven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TUHS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

REISZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen, die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

- Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma STINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:
1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
- I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.	Serie II.
Nederlandsch-Indië en de handel.	No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
Indische toestanden gezien door een inlander.	2. Het Javaansch tooneel.
Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.	3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
Sarikat-Islam.	4. De theecultuur op Java.
De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.	5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
De afschaffing van de laatste heereendiensten op Java.	6. Een goeds taal in Indië.
Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.	7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
De Europeesche vrouw in Indië.	8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
De boschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.	9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
Over de Kolonie Suriname.	10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Secretariaat-Penningmeesterschap der Afd. 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur)

Winklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en andere plaatsen.
 Ontvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Maatschappij te Amsterdam en te Batavia.

WASSCHERIJ „REINGOED”
 Met speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. 71568
 Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en flanellen goederen systeem Jaeger.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
 ...DE FIJNSTE...
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

HET WOONHUIS
 BREESTRAAT 36 LEIDEN TELEF. 1750
 BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ
 BEDDENMAKERIJ
 Groote sortering in Tapijten, Bedden, Meubelen, Vloerzeilen, enz.
Complete Woninginrichting
 Begrotingen en Adviezen kosteloos.

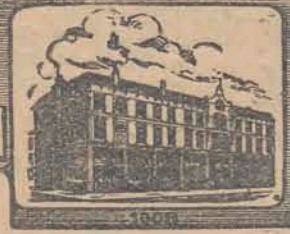
WANNEER GIJ
 Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar
Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG
 De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

BATIK EN VOGUE.
 Lessen door geheel Nederland. Demonstraties voor Vereenigingen en Clubjes op aanvraag gratis.
 Alle benodigdheden voor Batik.
 Het Batikken van een écharpe onder onze leiding duurt pl.m. 4 uur en kost aan was en verpl.m. 70 ct.
 Ons groote succes danken wij aan onze eenvoudige, doeltreffende en weinig kostbare methodes.
 Vraagt inlichtingen: **Firma VAN CAPELLE Jr, Deventer.**

**Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen**
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 10773

**Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten**
Haarden en Kacheln

Ibach

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest
bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

JAN MESKER & Co.
PRINS HENDRIKSTR. 46-48
TELEFOON 30983

Ameublementen en betimmeringen
in moderne en antieke stijlen. Eigen
ontwerpen - Droge houtsoorten

Slaapkamer-Meubelen in
verschillende modellen
Groote voorraad - Club-, Gemak-
en andere Fauteuils
Billijke prijzen. - Billijke prijzen

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

GROOTE KEUZE:

Katoenen en Wollen
ZOMERDEKENS
in alle maten en prijzen
MUSKIETENTULLE
(voor Klamboes) Diverse breedten

Muziekhuis **COLUMBIA**
O. HAASE
Prins Hendrikstraat 101-103 - DEN HAAG - Telefoon 34739

COLUMBIA
GRAFONOLA's en RECORDS

STEEDS DE NIEUWSTE DANSEN DIRECT UIT AMERIKA

ALS HET WAAR ZOU ZIJN

dat een kantoordrukmachine even goed druk-
werk maakt als de beste drukkerij
dat zij enorm op Uw drukkosten bespaart
dat zij in aanschaffing zeer goedkoop is
dat Uw jongste bediende de behandeling in
enkele uren leert

WAAROM

breidt zich dan onze clientèle steeds uit
besteden wij vele duizenden aangroote drukpersen
moeten de drukkersleerlingen jaren lang onder-
wijs ontvangen en examens doen voor zij
als volslagen vaklieden worden erkend

GOED WERK maakt immers slechts een
GOED VAKMAN en dan nog alleen met
PRIMA MATERIAAL.

Op onze nieuwerwetsche persen, wordt door ge-
schoolde vaklieden het beste werk gemaakt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTR. 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

THE COMPANY
Last Fashion
**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 63.-
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 75.-

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALEN COLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIE met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

RUSTHUIS
Gelegenheid tot opname van
rust- en hulpbehoevenden

Billijke conditiën Vele Indische referentiën
EDISONSTRAAT 96 :: DEN HAAG
TELEFOON 31004 Zuster N. TIMMERS, Gedipl. Verpleegster

NV. JAC. VAN WIJK & Co.
FOTOGRAFISCH ATELIER
HANDEL IN FOTO-ARTIKELEN

KODAKS IN ALLE PRIJZEN
GRATIS ONDERRICHT BIJ AANKOOP KAMERA
EYEREN ALLES OP FOTOGRAFISCH GEBIED